

Foia enciclopedică literară lunară.

ADMINISTRAȚIUNEA
ȘOIMUȘ (POSTA: NAGY-SAJÓ).

ABONAMENTUL:
PE AN 3 FL. (7.50 FRANCI).

REDAȚIUNEA:
RETEG (RETEAG).

Onorat public cetitor!

Cu broșura presentă se încheie cursul I al „Revistei Ilustrate” pre anul 1898. Ne-a ajutat D-zeu și ne-am ținut promisiunea dată la începerea acestui an. „Revista Ilustrată”, în butul multor miserii de tot soiul, în butul multor suspiciunări basate și nebasate, a apărut regulat, și nici un abonant nu se poate plânge că a plătit abonamentul, ăr Revista a apus și e de pagubă cu prețul ei. Tot, ce am putut, am făcut, ca Revista se apară cât se poate de frumoasă și interesantă ca tehnică și conținut. Dacă nu am putut face mai mult, cauza e neputințele noastre, ăr nici decât reua voință. Drept aceea, acum la finea anului deși eu depun pēna de redactor al acestei Reviste, în speranța că o va prinde alt cineva, mai competente decât mine, care se fie capabil a-i dá un avēnt mai mare, care se o fucă mai interesantă, mai atrăgătoare, și astfel se-i asigure mai bine esistența; de și ăic, cu diua de ădi mă retrag cu totul dela „Revista Ilustrată” rog pe On. colaboratori și cetitori ca se o spriginescă și mai încolo moralicesce și materialicesce, ca din ăi în ăi se potă fi tot mai demnă de numele, ce-l pōrtă. Din parte-mă însē binevoiescă a primi mulțămitele mele sincere, On. colaboratori pentru spriginul dat la redactare, ăr On. cetitori pentru indulgința arătată față de Revista, care, pōte nu totdeauna a fost după cum ar fi trebuit se fie. Tot odată-mă iau voiă a atrage atențiunea On. colaboratori, că tōte manuscrisele d-lor, ce nu s'au putut publică în acest an, s'au transpus noului domn redactor Ioan Baciū, deci, de aci-n colo, cu d-sa vor avea a se înțelege.

Cu stimă

Reteg, Decembre 1898.

Ioan Pop Reteganul.

Cu ajutorul Celui de sus a trecut un an preste capul „Revistei Ilustrate”; acēsta e broșura cu care încheiăm acest an. Dar nu a încetat și vieța ei! Cu începutul anului 1899 își va continuă activitatea, cu următoarele mici modificări:

1. „Revista Ilustrată” va apărea în broșure lunare de câte 2 cole mari, cu învălitoare elegantă, de cuprins instructiv și distractiv;
2. Nu vor mai fi două ediții, ci numai una, că se prea îngreună administrația cu două ediții.
3. Prețul pe un an întreg e 6 fl. (17 franci.) Mai puțin decât pe un an nu se pōte abonă.
4. Repășind domnul Ioan Pop Reteganul dela redacțiunea acestei Reviste, sarcina de redactor o iau asupra mea, care sunt totodată proprietariul și editorul ei.

Drept aceea, tot ce se referesce la „Revista Ilustrată”, de aci-n colo va fi a se adresa subscrișului în Șoimuș, p. u. Nagy-Sajó.

Rog deci pe On. colaboratori a mă onorá cu succursul moral, pentru ce le mulțămesc înainte, ăr On. cetitori fie bunī a se abonă de timpuriu, ca se mă pot orienta la numărul esemplarelor, ce am de tipărit.

Tot odată rog pe Onoratele redacțiunii a ăiarelor noastre se publice acest anunț, ăr dela anul nou, foile ce se dau în schimb pentru „Revista Ilustrată”, se vină tōte la adresa subscrișului.

Stimător

Șoimuș, Decembre 1898.

Ioan Baciū.

Dr. Aurel Mureșianu.

Numele acestui fruntaș al națiunii noastre este atât de bine cunoscut în toate unghiurile locuite de Români, cât toți cu drag vor se-i scie biografia și se-i vedea tipul baremi pe hârtia, dacă unii nu au fericirea de a-l cunoște în personă. Etă de ce ne ținem de datorință morală a-i schița pe scurt biografia și a ilustra o pagină a Revistei noastre cu portretul lui.

Dr. Aurel Mureșianu este fiu al reposatului de piă memoria Jacob Mureșianu, meritatul nostru publicist de odinioară, care i-a lăsat de moștenire simțemintele sale mari românesce și umanitare și indemnul nobil de a lucra cu zel și abnegațiune pentru cauza română.

Născut la 1849, numai din spusele bătrânilor cunoște evenimentele din anul cel memorabil, ce poartă numele de patruzeci și opt; dar le cunoște bine, căci i le-au spus cu graiul viu amicului părintelui său, părintele țiaristicei române, George Barițiu; i le-a spus unchiul său, poetul Andreiu Mureșianu, și i le-a spus scumpul său părinte, mult valorosul publicist Jacob Mureșianu.

Școla, în care-și făcui solidul fundament al carierei sale, este fără îndoelă casa părinților sei, unde s'au crescut mulți bărbați destinași ai nemului nostru și de unde multă lumină și spirit de viață s'a revărsat asupra poporului nostru.

Clasele medii inferioare le-a absolvat la gimnaziul romano-catolic din Brașov, unde, precum scim, tată-său funcționa ca profesor și director, și unde odinioară funcționase ca profesor și laureatul nostru poet Andreiu Mureșianu. Pe atunci încă nu existau în Brașov școli medii românesce și din asta cauză gimnaziul rom.-cat. care încă avea numai patru clase — era foarte căutat de mulțime de școlari români, cari primeau dela directorul lor creșterea cea mai bună în totă privința. Clasele medii superioare le studia Aurel Mureșianu la gimnaziul săsesc de acolo, afară de clasa a opta, care o studia în Blașiu, unde făcui și bacalaureatul (esamenul de maturitate.)

Ca studente gimnasial, tinerele Aurel Mureșianu a fost la înălțimea chiamării sale, obținând în toate clasele testimonii foarte bune. Încă ca studente în Brașov întrunia pe tinerii români aflători la școlele străine de acolo într'un fel de club literar, care își ținea regulat ședințele sale în casele părintești ale tinereului inițiator, unde li se puse la dispoziție o bibliotecă frumoasă și unde se cultivau în limba lor maternă prin disertațiuni, cântări, declamări etc. Așa se conserva pe atunci în lipsa de școli românesce — iubirea limbei și simțemintul național în fragedele mlădițe ale Românișmului

În ziua de 3 15 Maiu 1865 aflăm pe tinerele Aurel Mureșianu, ca student de clasa a opta gimnasială în Blașiu, întonând cu foc solemnitătea țilei prin o cuvântare rostită pe »câmpul li-

bertății« în mijlocul unui public ales și numeros. Ba mai ales la inițiativa lui s'a ridicat și aceea pără monumentală, ce se vede și ađi pe acel câmp, sub numirea de »Petra libertății«, căci adevărata »pără« ridicată pe locul unde Români la 3 15 Maiu 1848 își decretară libertatea lor din lanțurile iobăgiei, fu înmoliată în tōmna anului 1864 prin revărsarea Tērnavei și abia în 16 Maiu fu reafată.

După absolvirea claselor gimnasiale se duse tinerele Aurel Mureșianu la Viena, unde învță drepturile.

Încă ca studente universitar începu activitatea sa țiaristică publicând pe o parte articli și corespondințe de valoare în »Gazeta Transilvaniei«, er pe de altă parte legând prietiniă cu desținsul bărbat politic și genialul publicist germân Francisc Schuselka, »luptătorul pentru dreptate și libertate«, cum îl numesce

adresa celor 121 dame române din Transilvania, în inscripțiunea de pe cadoul prezentat lui în semn de recunoștință în anul 1870. Acestuia i-a servit tinerele Aurel Mureșianu cu informațiuni despre situațiunea politică a Românilor din patria sa, colaborând cu zel la organul său politic »Reforma« tot timpul petrecerei sale în Viena.

Mult a contribuit Aurel Mureșianu și la întemeierea societății academice »România jună« efectuită la 8 Aprilie 1871 prin fuzionarea celor două societăți de mai nainte — »România« și »Societatea literară-scientifică« în cari era împărțită pân atunci studentimea noastră din Viena.

Dar tinerele Aurel Mureșianu pre lângă tot interesul ce-l nutria și cultiva față de binele public românesc și față de sōrtea politică a conaționaliilor sei din patriă, n'a rămas înderept nici cu studiul, ci a muncit cu diligență rară, până și-a câștigat diploma de doctor în drepturi la universitatea din Viena, apoi se puse ca practicant la curtea de apel, apoi la tribunalul de comerț și în fine întră ca concepist în can-

celăria unuia dintre cei mai destinași advocați din Viena, unde petrecu timp mai îndelungat.

Așa se pregăti tinerele Aurel ca se potă fi folositor nemului după-ce s'a întorce-n patriă, în sinul conaționaliilor sei.

În primăvera anului 1877, precând avea se isbucnescă în Orient cunoscutul rēsboiu cu Turci, Dr. Aurel Mureșianu grăbi a se întorce din Viena, pentru a continua luptă de publicist român, pe care gloriosul său părinte, obosit de muncă și slăbit de bătrânețe, nu o mai putea purta, mai vērtoș fiind atacat în timpul acela de o bolă grea.

Din primăvera acestui an el colaboră la »Gazeta Transilvaniei« în unire cu venerabilul bătrân George Barițiu vre-o nouă luni de țile.

Dr. Aurel Mureșianu.

Agitațiunile politice, ce clocoteau pe atunci în Orient, îi oferiră tinărului publicist buna ocaziune spre a ne da des de timpuriu cele mai neîndoioase dovezi despre capacitatea sa pe tere-nul politic. Articlii sei se reproduceau mai în toate limbile și mai în toate diarele mai de frunte ale Europei, așa că Dr. Aurel Mureșianu chiar ca începător făcea onoare diaristiceii române.

Cu începutul anului 1873, veteranul luptător George Barițiu se strămută la Sibiu, unde fundă diarul politic »Observatoriul«, ér Dr. Aurel Mureșianu pași ca redactor responsabil la »Gazeta Transilvaniei«, care pe atunci eșia numai de două orî pe săptămână.

Sub conducerea dsale, »Gazeta Transilvaniei« trecu în scurt timp prin reforme mari și avantagióse. Cu 1 Ianuarie 1881 începu a apărea de 3 orî pe săptămână, ér dela 13 April 1884 apare ca primul diar quotidian românesc dincóce de Carpați; dela 1 Ianuarie 1889 și-a mai mărit formatul, ér pentru țărâtime apare în totă Dumineca un număr gros al Gazetei scris în limba și cu deosebire pentru trebuințele poporului.

De sine se înțelege că toate aceste îmbunătățiri ale diarului au fost împreunate cu spese și osteneli mari, pe cari numai aceia pot sê le cunoscă în deajuns, cari au cercat astfel de lucruri.

Despre valoarea Gazetei dela începutul ei și până ađi, atât cât a stat sub G. Barițiu, Jacob Mureșianu și de când este sub direcțiunea demnului lor urmaș Dr. Aurel Mureșianu, nu putem dice nimic ce n'ar fi măgulitor pentru susțitorii ei și pentru noi, cari o cetim cu atâta plăcere și cari ne am luminat și încălđit dela ea, ca dela un sóre de primăveră binefăcător.

Dar activitatea dlui Dr. Aurel Mureșianu nu se mărginesce numai la diregearea Gazetei, de și acesta singură dá de lucru unui om, fie cât de genial și laborios; nu! Il vedem între fruntașii nemului nostru punênd umêr cu ei la toate greutățile ce trebuesc delăturate din calea progresului nostru național, pururea gata de muncă, pururea neobosit.

Etă cauza pentru care este atât de bine cunoscut scumpul lui nume printre fii nemului nostru; etă cauza pentru care trebuie se-l cunoscem noi toți, ca cunoscându-l se-i urmăm în neobosita muncă pentru ajungerea scopului nostru, care este progresul în tot ce e bun, nobil și folositor!

I. P. R.

Consolare.

*Când roze înfloresc pe crinți
Și fluturî albi s'aventă 'n sóre,
De ce tu singur mai suspini
In umbra dulce cu recóre?*

*Când trist apoi pe gânduri cađi
Pe calea strimta din pădure,
De ce-ți curg lacrimi pe obraz,
De ce lași dorul sê te fure?...*

*De-al suferințelor povoiu
Te scapă, o! și-ți vino n fire,
Lăsând zefirul dintre foi
Sê-ți stîngă jalnica iubire!*

Alvescu.

Arachne.

Arachne e un cuvênt grecesc — đise pedagogul — și însemnează pe românesce: paiangin. Arachne chemá pe o fecioră din Măonia, care în artea torsului și a țesutului merse atât de departe, cât odată se lăudă că nici chiar đeița Pallas, nu o ar putea întrece. Pallas se coborî jos și făcu un lucru minunat. Dar Arachne încă făcu unul nu mai puțin frumos și artistic decât al đeiței. Atunci metamorfosă đeița pe fata cea sumețá într'un paiangin' ca se nu mai gate în veci cu țesutul. Acesta legendă ni o istoricesce poetul roman Ovid, în cartea sa despre metamorfose.

Ora se termină și copilul sătos de jucărei se depărta. Pedagogul adună cărțile.

— „Minunate legende mai au Grecii și Romaniî cei vechi,“ đise stimabila domnișoră, sora copilului, care asculta prelegerea stând la altă mesă învăluită cu împletitul. Domnișora era forte avută, forte frumoasă și forte sumețá. — „Ce însemnează istoria acesta.“?

— „E o legendă, stimabilă domnișoră“, răspunsă pedagogul.

— Și atâta-i tot? đise ea, rîdênd și privindu-l cu ochii ei cei mari negri. Rîsul ei și privirea ei păreau a întreba: Nu mi-ai putea tu povesti? Nu veđi, că eu doresc a vorbi cu tine? Atât ești de prost...? El pricepu, și simți cum i se urcă sângele în obrazî. El era un om învățat neespert, modest, — pedagog într'o casă destinsă. Dar el era un poet — firesce numai pentru sine,

în tăcere, și întregă lumea sta semnificativă în inima lui. Decî veđu ca se nu rămână dator cu răspunsul la întrebarea ochilor celor negri.

— Ve puteți închipui — începu el timid.

— Ce? întrebără eră ochii cei negri, și degetele cele fine se lăsară de lucru.

— Se đice că muierile fac bucuróse, ceea ce s'ar ținea numai de đei: torc sórtea: se mai đice, cumcă muerile însemnează în lume mult, orî pote chiar totul, că în urma urmelor totdeuna pentru muierî se întâmplă binele și reul. Nu era cu puțință, că đeița invidiosă se fi condamnat pe femeia, ca în firele cele nefrângurii și fine ce ea purururea le torce se se încurce în fine și ea însăși și sórtea ei propriă.

— Dómne, că profund le mai scrutezi, đise domnișora. Dar d-ta mi-ai putea povesti mai multe despre acesta. De ce ai și încetat? Șeđi, rogu-te, depune-ți cartea și-mi mai spune.

Mănuța cea albă se puse eră în mișcare, împunsătură după împunsătură făcea acuțul cel sclipicios, și lucrul sporea, er pedagogul povestea. El spuse legende vechi, în care tot prin muere și pentru muere s'au înjurat đeiî. Și în toate myturile aceste, fini el, o aflăm pe ea, frumos ridicându-se din întunecimea timpilor și fermecător pregătind jertfelor ei ca și ei însiși corumpere neînlatu-

raveră — Arachne — pururea schimbând, pururea aceeași, — eternă torcătore a sorții, femeia.

Și el privi în ochii ei cei negri, în fața ei riditoare. Dar ea duse: „Muerea etern torcătore a sorții!” Cređi d-ta serios așa ceva?

— Eu? întrebă el țintindu-și ochii-n pod.

— Da, dta.

— „Eu nu știu nimic despre așa ceva:”

Ea se bucură fiind că el duse așa. Nici ea nu scia nimic despre așa ceva. — „Vei merge d-ta de seră la primblare cu fratele meu?” întrebă stimata domnișoră, și de óre ce el duse »da«, duse ea că și ea va merge cu ei, spre a se perfecționa în mitologia elină.

Și trecură zile și săptămâni . . .

Pedagogul a abdis, duse tatăl stimabilei domnișore. El vrea se mergă acasă la masa. Și prospiciază palid și bolnav.

Zile, săptămâni, luni . . .

Tu trebuie se te decizi, duse tatăl stimabilei domnișore. Contele va vorbi mâne negreșit cu mine, eu l'oiu îndruma la tine. Tu fi cuminte . . .

Zile, săptămâni, luni, ani . . .

O contesă ședea în grădină înaintea villei. Fața ei era albă și incremenită ca marmora. Numai ochii par'că mai aveau viață. Ei erau țintiți în jos la năsipul cel fin, în care vârful parasolului desemnase litere.

Contele, care sta lângă scaunul ei, ceti cuvântul.

— „Arachne. Ce-i acesta?”

— „O legendă vechiă”, răspunsă ea, și șterse repede literele.

Reteag 5 10 1898.

trad. de Ioan Pop Reteganul.

In nópte și gheață.

Scurtă aprețiere a călătoriei lui *Frithjof Nansen et consorti*.

Tot credeam, că o pênă mai dextră va tractă tema, care și astăzi este de mare interes pentru publicul cetitor; dar afară de câteva notiție mai scurte — după cât știu eu cel puțin — nu s'au prea ivit pre ceriul puțin înstelat al literaturii noastre altceva.

Recetind opul scris de marele scrutător*) Nansen, cred a face un serviciu literaturii noastre atunci când în estras mă ocup cu opul în care Nansen singur ne povestesc decursul călătoriei sale cuatezate.

După o întroducere, în carea în un stil frumos ne spune, că numai pe rând și numai cu greu a început omul a se îndeletnici cu negura ce cuprinde ținutul polului nordic și că în timpurile cele mai vechi încă s'au nisuit ómenii a străbate în întunecul ce acoperea ținuturile polare. Primii călători au fost strămoșii Norvegilor, bētrānii Wikinger-i, căror sunt a se mulțami diferitele păreri, cari s'au ivit despre aceste ținuturi necunoscute. Spunând apoi că, pre acele timpuri, pre ce căi s'au îndeplinit aceste călătorii, ajunge la concludiunea, că pre aceleași căi ar ajunge cu greu la rezultatul dorit. Dar atunci pe ce cale? După convingere ne espune pe larg observările și esperintele ce a făcut în acest respect și a căror rezultat ni-l predă în următoarele:

Calea la pol e cea mai sigură acea, carea ne nisuiam a o ajunge încercându-ne a lucra într'o direcțiune cu puterile naturei, ér nu contra acelora și după părerea lui Nansen rezultatul observărilor sale este, că între pol și țara Francisc-Iosif trebuie se fie un curent (maritim), care conduce dela marea Siberică, preste pol, la marginea ostică a Grōnlandiei. Pre basa acestei observări Nansen luă următoarea decisiune: cu o naie mică, tare, proviantată pentru o durată de cincă ani și provăduță cu o mașină, cu carea se facă câte 6 mile pe oră se pornescă la drum. Naia trebuie se aibă o atare formă, carea numai se potă suportă cu ușurință presiunea masei ghețose, ci când presiunea va fi mare, ea se se ridice între sloi.

La anul 1892 Nansen presentă planul său societății geografice din London în forma unei disertațiuni, carea fu ascultată de o mulțime de învățați și călători vestiți; acesteia îi urmară dispute jurnalistice îndelungate, însă rezultatul final fù acela, că Regele donă 200000 corone norvegiane pentru esecutarea acestui plan. Acesta avù efectul dorit, căci în scurt se adună suma de aprópe 450000 corone, carea era chiar de ajuns pentru întreprinderea acestei expedițiuni, la a cărei esecutare Nansen se puse cu truf și suflet.

Primul lucru fu edificarea corabiei. Acesta o concređu lu Colin Archer, care pricepu pe deplin planul lui Nansen și era un fabricant de năi, cu un renume mare. Acesta după planurile înmanuate de Nansen făcu o corabiă de 39 metri în lungime, 11 metri lățime și 5'25 metri înălțime. Păreții erau astfel întogmiți, încât numai se presteze cât mai mică pedecă vântului, ci și cea mai mare resistință presiunii gheții. Mașina provăduță cu sistemul expansiunii triple, era așa construită, că ventilul mănător se putea trage în sus, așa că gheața nu-i putea strică, dacă corabia era deja prinsă între sloi. Era provăduță mai departe cu localități de locuit și durmit, culină, observator scientific, lumină electrică, vintrele, luntri etc.

Cu acesta corabie provăduță cu tóte cele necesarii și botezată cu numele »Fram« a plecat Nansen cu soții săi: Otto Neumann Sverdrup (conducătorul corabiei), Sigurt Scott-Hansen (observatorul meteorologic), cand. med. Henrik Greve Blesing (medicul și botanicul expediției), Teodor Claudius Jacobsen (carmaciul »Fram«-ului), Anton Amundsem (mașinistul), Adolf Juell (provianteur și bucătar), Lars Pettersen (al doilea mașinist), lieutenant i. r. Friederik Hjalmar Johansen (în lipsa altui loc și în urma interesului mare primi postul de focariu pre »Fram«), harpunierul Peder Leonard Hendriksen, inspectorul dinamomotorului și a luminei electrice Bernhard Nordahl, Ivar Otto Irgens Mogstad (orologieriu la bord și păzitorul cânilor), în fine Bernt Bentsen. Ziua plecării fu 24 Iunie 1893. Atât în locul pornirii, cât și de-alungul țermurului au fost primiți și salutați cu admirațiune și entusiasmu. — La 12 Iulie au ajuns în Tromsko, unde s'au provăduț cu proviant conservat, bunđi și păpuși de piele, pesci uscați și cărbuni etc. — În fine sosi ziua, în carea călătorii noștri aveau să-și ia adio dela patria lor. — »Tóte erau tăcute, așa tăcute. Numai pēna cărția scriind ultimul adio cătră patrie și amici.« — »Cetatea era încă în brațele lui Orfeu; jur împrejur era totul pacinic și frumos.« — »Chiar cea mai bună dispoziție pentru a părăsi Norvegia«. — Până când »Fram« plutea înainte, cătră ținta noastră îndreptată, eu — scrie Nansen in opul său — ședeam pe bord și priveam pământul ce dispărea pe'ncețul în eterul albastru. Câte se vor puté întemplá până te vom revedea éráși iubită țară. Dar veni negura și astupă tóte . . .«

Ajunși la insula Waigatsch se întâlniră cu Trondheim și luară la bord 34 căni sibirieni, pre cari precum vom vedé i-au folosit la tras de sanii și samojede.

* * *

În nóptea din 4 spre 5 August continuară calea intrând în marea Carică, apa cea mai înfricoșată pentru călătorii polare.

*) Aici se vorbesce de opul apărut în limba germană »In Nacht und Eis«, 1897, F. A. Brockhaus, Leipzig. II. două tomuri.

La 7 August — după ce au fost debarcat puțin pe insula Jalma — s'au urcat ér pre »Fram« și în aceea și au vădut cei din urmă ómeni. Continuând calea la 18 August descopér o insulă nouă, pre carea o botéză insula Sverdrup, dar nu se opresc aici, ci merg până la insula Kjellmann unde au aranjat o vênătore după animale, dar fără succes considerabil, căci până au dat năvală crescând marea, le-a umplut luntrea cu apă nimicindu-le atât munițiunea, cât și alimentele, așa că sosind osteniți de fugă și de greutatea unui animal gigantic ce le succese a-l pușca, au fost siliți să se mulțămescă cu pânea golă, carea rămasă în câtva uscată. Afară de acésta i costă ostenelă mare până putură ajunge la corabiă. La 29 August dădură de prima nea (I. 138), bună-óra cum e la noi pre la începutul iernei, și continuă calea descoperind mai multe insule noué și percurgând un ținut, prin care se aflau forte multe Foce cu barbă. (Phoca barbata), de cari au și vênat multe, la 7 Septembrie au ajuns la insula Taymyr și percurgând sinul, care pórta acelaș nume și în care au avut a se luptă cu sloi mari de ghiață.

La 12 Septembrie pușcară două gigantice foci, ba puteau pușca cât de multe (I 166), dacă ar fi dispus de timp, dar devisa lor era »Fram« adecă »înainte« așa că la 18 Septembrie erau deja la 75°30' lățime nordică și încă tot mai aveau mare liberă în vest și nord. La 21 Septembrie erau deja la 78°30' lăț. nord. și anume în o mare mai afundă ca 400 metrii, ér la 25 Septembrie corabia fú prinsă între sloi și fú total înghețată, așa că nu mai era altă scăpare decât a se pregăti de érnă, cu atât mai vèrtos, că și nópcea polară lungă încă se apropia cu pași gigantici (I. 179).

Ridicără pre partea posterioară a bordului „móra de vènt“, carea avea se le servescă drept motor pentru dinamo, carele le procura lumina electrică. Mai construiră un observatoriu științific edificat din nea și ghiață. La 29 Septembrie serbară prima festivitate la bord și anume: ziua natală a Dr.-lui Blessing (I 192), pe lângă o temperatură de 12° C. și la 70°5' lăț. nord. A treia și au pușcat primul urs alb. E interesant cum descrie Nansen acest episod: »Ursul era lângă observatoriul științific, dar probabil ajunse și el la concluziunea, că un hârleț de fer, o bătă de fer, o sècure etc., nu-s lucruri prea mistuivere nici chiar pentru stomacul unui urs. Indată ce dădú cu ochii de mine se oprí uimit, par că gândea: „Óre ce soi de insect o fi esta?“ Eu mă apropiu cu pușca întinsă până la o distanță de pușcat comod, el stă și se uită la mine uimit. In fine își întorse puțin capul, ér eu cu un singur glonț îl culcai la pământ (I. 196, 197.) La 9 Octobree avú loc prima presiune de ghiață, corabia cutremurá dar se susținú admirabil, ba suportá cu rezultat escelent și celelalte presiuni dintre cari prima puternică fú la 25 Octobree sara, chiar în ziua când fú isprăvită móra în vènt și când se aprinseră pentru prima dată lampele electrice. In ziua următore serbară ziua aniversară a botezării corabiei și-și luară totodată adio și dela sóre întrând în „nópcea polară“. Ce ne-o aduce acésta? Unde vom fi când se va reiví sórele? Nimene nu o scie spune“ — dice Nansen (I. 224.)

In decursul acesteia se ocupară cu observațiunii științifice; sfledereau ghiața (a cărei grosime de multe ori era preste 9 metrii) spre a determiná afundimea apei, ba au lăsat un rociú, în care au prins o mulțime de diferite molușce, între cari și unele esemplare încă necunoscute; ba redactară — spre petrecere o foie titulată „Framsjaa“ carea conținea mulțime de lucruri distrăgetore.

La 20 Decembrie éráși luară o măsură de afundime și la 2100 metrii încă nu au dat de fund.

La 15 Ianuarie au suferit o presiune considerabilă de ghiață. Nansen stând și admirând câmpul immens de ghiață i veni în minte, că după-ce corabia înaintéză așa de încet, ore nu ar ajunge el pe jos și cu sanii trase de câni, mai repede la ținta călătoriei sale?

O lună mai târziu îl aflăm făcând deprinderi în passare cu sanii la o temperatură de — 42° — 44° C. (I 313). La 16 Fe-

bruarie făcând o observare astronomică au aflat că se află la 80° 1' lăț. nord. Calculând înse mersul de până aci a ajuns la deducțiune, că pre acésta cale numai după opt ani de zile va ajunge acasă. Acésta îl întări în realizarea propusului seú de a face o călătorie preste ghiață la Pol. Devisa ceea nu póte fi alta decât „Fram“ (înainte)“ (I 341.)

La 27 Martie au ajuns la 80° 4' lăț. nord., ér la 30 Aprilie au ajuns la 80° 44' 30" lăț. nord.

In Aprilie făcând observări științifice au aflat o afundime de 2600 m., ér mai târziu aflare o afundime de 3850 m., carea o măsurară legând tóte funiile libere ce aveau de olaltă (I. 358), ba folosindu-se de cabelul de drot ce-l aveau, au aflat afundimi de 3300—3900 m. o dovadă că aici la nice un cas nu póte fi vorbă de formațiuni geologice mai tinere, ci acésta afundime e desigur contimpurană cu cea a oceanului atlantic, fiind forte probabil, că Marea polară nu-i altceva decât o parte a oceanului atlantic. (I. 371.)

Ca ceva interesant e de amintit, că în aceste locuri — unde nici că visau — au aflat mai multe soiuri de paseri, și anume: Larus eburneus, Rissa tridactyla, Procellaria glacialis, Larus glaucus, Uria grylle, Plectrophanes nivalis; ba chiar și Rhodosthetia rosea, despre carea nime nu scie că de unde vine și unde merge. (I. 375.)

La 23 Iunie ajunseră la tristul conclus, că sunt la 81° 43', vă se dica cu 9 minute mai spre sud; temperatura e deja moderată, neaua móle și ici coalea se formau lacuri pre nea și ghiață. In ziua următore era anul de când au părăsit patria, »multe am pățit, deși nu am ajuns atât de departe precum credeam eu« scrie Nansen în acésta și remarcabilă (I. 293.). Mergeau purtați de ghiață încet cât la nord cât la sud, dar Nansen totuși nu despera, ci era firm în credința, că în doi seú trei ani va ajunge ér acasă, cu tóte acestea nu abđise de planul, de a părăsi corabia și a porni cu sanii și cajace cătră ținta călătoriei sale: cătră pol, dar afară de Sverdrup, nu aminti acésta nici unui consoț, ci făcu pre încetul pregătiri. Se dedau a fugi pre păpuși de nea (ași deveniți la modă sub numele »Ski«), făceau probe cu saniile fabricate cu scopul că, la cas când ar fi siliți se părăsască corabia se le servescă drept mijloc de transport, prinđind la dînsile câni deprinși a trage în ham. — Așa petrecură până la 22 Octobree, când se delectară în o minunată lumină polară. »Era la 11½ ore nópcea. O corónă lucitóre încunjura zenitul cu o cunună de raze — formată din cercuri aședate unul preste altul —; apoi se lățiră pre ceriú fășii de rađe, cari mai cu seamă în sudvest și ost — sudost erau aplecate în jos binișor, dar tóte erau îndreptate cătră corónă, carea părea chiar ca o glorie (lumina în formă de corónă ce o pictéză de-asupra capului persónelor sante).

„Mě uitai îndelung. Nu odată putui observa în mijloc un punct negru în care se adunau rađe tóte, care era postat spre sud dela stéua polară și se apropia de Casiopea. Dar gloria amintită mai sus era încă tot pre ceriú, licărind ca jocul unei furtune în păturile mai înalte ale atmosferei. (I. 448.)« Nansen acest fenomen admirabil — descriindu-l în larg — l'a și fotografat. Cu tóte aceste minuni ale naturei, Nansen se ocupa mereu cu cugetul de a părăsi corabia și a străbate pe jos cătră pol, ba decisă că timpul cel mai acomodat va fi luna lui Mărțișor anul următor. Prospectele pentru reușita acestei întreprinderi le reasumez în următorele:

Presupunénd, că cu Fram ajung până la gradul 83, de aici pân' la Pol sunt 780 km., pentru percurgerea căroră 3 ómeni, 28 câni, proveđuți cu 1050 chile proviant, după planul seú, aveau trebuință de 50 zile, făcând câte 15 chm. pe și și consumând câte 37½ kg. proviant. Calculând astfel toura, pornind la 1 Martie trébuie să ajungă în 30 April la Pol, luând în considerare și eventualele piedeci înainte neprevédute.

Punénd în cumpănă tóte se decise definitiv, că va pleca alegându-și de soț pre Johansen.

Așteptă deci să trecă lunga noapte nordică, care le făcea viața atât de monotona. »E ceva interesant — dice el — să orbitezi în frig și întunec. Cât ce merge careva cu vre-un lampion pre corabiă, vin câinii toți lângă el să înholbă la lumină și încep a fugi în jurul respectivului, a juca și sări, chiar ca copii, când ved pomul de crăciun. Așa trăim și de di.« (I. 472.)

»Acum făcui ultimul paș, spunând lui Johansen planul meu.« — »El îmi răspunse, că nu are nimic de precumpănit, ci este gata a pleca cu mine « (I. 473.)

Astfel se apucară a face pregătirile de lipsă. Făcură două luntri ușore și solide, așa numite »caiace« (380 m. lungime, 70 cm. lățime la mijloc și 30—38 cm. afundime), cari erau și deasupra acoperite și numai în mijloc aveau o deschidătură rotundă făcută după sistemul Eschimoșilor și două sanii de mână ușore și foarte solide. Să provădură cu veșminte, cort, aparat de fert, etc. și anul nou (1895), acum deja al doilea de când erau pre Fram, îi află în activitatea cea mai mare, carea să fini numai cu ziua plecării, carea era cu multă nepaciință așteptată și care fu definitiv staverită pre 26 Februarie anul 1895.

La început voeau a pleca la 20 Februar, dar au amânato din di în di, căci ori una ori alta trebuia tocmit séu reparat. Ziua noptea își sfărmau capul, că ore ce mai e de făcut, ce mai e de lipsă și nu este permis a se uită. —

La 14 Martie, provăduți cu toate cele necesarii în mijlocul salvelor sərbătorești date de pre bordul corăbiei »Fram« luându-și rămas bun dela pretini și toți, porniră la calea, în decursul căreia au avut de îndurat atâtea necasuri și suferințe.

Ghiața, carea la început era grunzurosă, deja după trei zile începă — cel puțin la apariță — a deveni mai netedă și mai pasabilă. Temperatura scădea mereu. La 17 Martie aveau deja 42° 5' C. recelă. Ghiața le făcea de multe ori greutatea mari formând în multe locuri dâlme încât credeai, că e pământ acoperit de nea. Era probabil ghiață foarte veche, carea pornind din marea siberică către țermul ostic al Grönlandei, a petrecut sigur câțiva ani în marea polară, suferind an de an presiuni puternice sub a căror influință a format dâlmele și dâmburile ce se vedeau.« (II. 39.) Că calea lor cu câte greutatea va fi împreunată, au vedut ei deja acum. Așa la 24 Martie ziua lui Nansen (II 41) ne spune următoarele: »Nu ne merge așa bine cum credeam. Eri am avut o di grea, totuși am progresat ceva; mă tem însă, că nu mai mult ca 15 km. Rădicarea continuă a sanielor greu încărcate, este chiar acomodată de a nimic dispoziția bună a sêrmanelor spate; dar pôte vin timpuri și mai bune. Recela încă e abia suportabilă, e tot aceeași, ba eri prin un vânt aspru din Nordost, fu chiar potențată. Sara la 8¹/₂ făcurăm stațiune. Să pôte observa deja bine cum să lungeste ziua și cu cât mai târziu apune soarele; în câteva zile o să avem soare de medă noapte. — Eri sară am ucis pre Livjägeren (unul dintre câinii, cari trăgeau la sanii); o ocupațiune grea: de a-l beli. — Acesta fu cânele prim care trebu bui ucis: mai târziu veniră alții la rând. Aceasta fu cea mai neplăcută ocupațiune ce o aveam pe cale, cu deosobire la început, când era așa de frig. Când fu primul câne bucățelit și împărțit celorlalți să l mănânce, mulți dintre ei preferau mai bine a flămânzi totă noptea decât a să atinge de carne. Cu timpul însă obosiți, s'au învățat a prețui și carnea de câne, cu toate că mai târziu nu aveam nici barem atâtea considerare, ca cânele ucis să-l belim, ci li-l dădeam cu pele și peră (II. 41. 42.). — Așa mergea di de di cu trudă și necas. Mergeau înainte ce e drept, dar nu puteau merge decât încet, căci nu numai frigul era mare, ci ghiața de multe ori era atât de nepasabilă, încât ore întregi trebuiau se piardă numai pentru a cerca cale. Așa că la 29 Martie erau numai la 85° 30' lat. nord., precând ei sperau a fi cel puțin la 86° astfeliu luând în considerare că calea lor era și împreunată cu greutatea colosale, nu e mirare dacă au venit la cugetul, că ore e consult a continua în modul acesta o astfel de călătorie, după ce din calculațiile făcute să vedea apriat că ghiața

i mână spre sud. In 5 Aprilie au ajuns la 86° 2' 8' lăț. nord. Avea de gând a pătrunde barem până la al 87-lea grad, dar ghiața carea-i purta pe nesciute după placul ei; drumul și calea împreunate cu greutatea și pedeci mari, temperatura (— 34°—44° C.) rece nu era ceva prea încurajător, și așa decise a re'ntorce și a să îndrepta către Cap Fligely. In 13 April li-s'au oprit orologele și a două di le-au pornit er după lungimea și măsurile luate cu sextantul după soare, după un prânț bun porniră eră la drum după ce Johansen gravă numele lor în o bână ce găsiră din întâmplare, sleită în un bloc uriaș de ghiață. Așa-si continuă calea cu necasuri nenumărate. Având di de di a delatură aceleași pedeci și a petrece aceeași vieță monotona. Mergeau încet, la 16 Maiu aveau abia 3 grade la spate, erau la 83° 60' lăț. nord. 59° 55' lung. ostică, dar i mângăia speranța, că îndată ce au ajuns pre pământ, atunci va fi mai ușor, căci nu vor fi atâtea dungi, atâtea crepături, atâtea grunzuri de ghiață de încunjurat și trecut. Că de fome nu vor peră — cel puțin deocamdată, i asigura împrejurarea, că la 19 Maiu au vedut mulțime de Narneali, cari eșeau de sub ghiață spre a lua aer, cu care ocaziune erau prea siguri, că vor fi în stare a pușcă câte unul. Pășeau cu hărnicie, totuși după opt zile abia au ajuns la 82° 30' lăț. nord. și spre cea mai mare alor uimire de pământ nici pomenă. Cu două zile mai târziu i mângăie împrejurarea, că vedură prima pasere, era un frumos exemplar de *Procellaria glacialis*. Dar așteptau cu nerăbdare să se vadă odată pre pământ, să fiă odată liberi de câmpia infinită de ghiață. Mergeau înainte ducând aceeași vieță și având aceleași prospecte pentru viitoriul lor aici cu totul dubiu.

La 24 Iulie în fine după doi ani de zile vedură în depărtare mare: pământ. Bucuria lor fu nespasă, dar pășind bărbătește în 30 Iuliu încă n'au fost în stare a-l ajunge, ba pre lângă alte necasuri, Nansen căpătă o durere de șele grozavă, carea-l chinu câteva zile și-i chiarifică ce poziție critică ar fi dacă din ai lor unul ar muri. Calea lor era acum întreruptă de canale formate de apa ce era între crepăturile masselor de ghiață. După un marș plin de greutate și necasuri la 5 August ajung la o crepătură unde folosiră cajacele lor ca să potă trece preste dinsa. Nansen trăgea sania lui înainte, Johansen după el. De odată Nansen aude strigând »Pușca la mână! Repede!« Să uită înderept și vede pre Johansen lungit pre spate dar un urs teribil stând gata a să arunca pre densusul. A să arunca în caiacul, care luneca-să cu un capăt în apă, a lua pușca care era aședată în coșul de piele fu lucru de abia câteva minute și chiar când pusă mâna pre patul pușcei aude pre Johansen din nou strigând: »Dă foc, dă foc până nu-i prea târziu!« Ședend să întorsă și cu o pușcătură bine nimerită trânti ursul la pământ și mântui pre Johansen din gura unei morți sigure. După ce au belit ursul și au mâncat atât ei cât și câinii, au pornit erăși la drum. In urmă ajung la apă, la apă întinsă. Ce bucurie pentru ei, a vede la spatele lor ghiața imensă, înaintea lor apa estinsă, cu toate speranțele lor în viitor. Ce plăceri fură pentru ei a porni în caiace și a să simți legănați de valurile line ale mării, ajutamați în mare parte și de vintraua ce au improvisat pre cajacele lor altcum bine grijite și legate laolaltă. In scurtă vreme au ajuns la Gletserul, care i-au fost observat din depărtare, carele era provădut cu nește păreți așa de țepiși încât nu au fost în stare a-si căpătă un loc acomodat de debarcare și așa au fost nevoiți a petrece noptea pre un sloiu gigantic de ghiață. Dimineța sloiul lor era înghețat în mare și numai cu mare greu au putut răsbi er la apa liberă unde își continuară apoi calea pre caiacele lor. Timpul era bun, negura să ridică, tăcere mormentală domnea în jurul lor, er apa să estindea ca o oglindă pre care plutea ici-colea câte un sloiu alb de ghiață. Cătră sară debarcă pre ghiață, își ridică cortul în care abia intrară și o ploie torențială începă a cădea.

La 9 August își continuă calea și din observările făcute ajung la conlusiunea, că pământul ce au aflat aici, constă din mai multe insule, nu erau înse în stare a găci unde se află. A două di urcară pe vârful uneia dintre insule și să convinseră că

au avut drept. Numiră deci insula primă *Eva*, a doua *Liv*, a treia pre carea chiar se aflau *Adelaide*, a patra *Freedon*, ér grupa întregă o botezată *Hvidteland* (țera albă.)

În 11 August își continuau calea pe apă, când o focă se ivi chiar lângă luntrea lor. Într'un moment apucă puscile dar tot atunci foca dispărură; se ivi însă de cealaltă parte de nou, Iohansen îi dădu o puscătură în ochi și Foca dispărură lăsând o urmă de sânge după ea. Preste câteva momente veni de nou și erau amenințați a fi cufundați în apă, dacă lui Nansen nu-i succedea a o ucide cu o a doua pușcătură. Tăindu-și din spatele grase câteva fășii de slănină și bucăți de carne își continuă calea. Sosind ér la uscat sê urcă Nansen pre cea mai înaltă colină cugetând mereu asupra irezolvabilei probleme că unde se află? Se înțelege fără rezultat. Continuă deci calea începută mânănd caiacile și luntrind și de și cât numai puteau. La 15 August au ajuns prima dată o insulă unde au aflat pământ liber de ghiată. Simțemintele ce au putut ei avea când au aflat primele esemplare ale modestei floră polară, ar fi greu de descris. *Papaver nudicaule*, *Saxifraga nivalis*, *Stellaria sp.* au fost florile cari le-au aflat. De sine se înțelege că au înfipt flamura norvegică pre piscul insulei și au sêrbătorit acest eveniment îmbucurător cu un ospet constător din labscus ferbinte, pe urmă mâncară și ultimii lor cartofi. Insula primi numele *Houen*. În ziua următoare își continuă călătoria ținându-se mereu în apropierea țermului și având de țintă capul ce se vedea în depărtare mare și care mai târziu fu botezat de ei cu numele *Clements Markham* trecând pe lângă Cap *Helland*. În o bună dimineță însă se trezesc — eșind din cortul ridicat pre țerm — că marea e înghețată. Ce sê facă? Sciind bine că cu finea lui August nu prea e speranță de apă liberă făcură o excursiune și ajunseră la rezultatul, că a ierna numai pe cap *Helland* e consult, unde se și reîntorc. Dar vântul sudic le topi ghiata și le readuse speranța. Repede se urcă pre caiace și mână copile până poți. La 28 August fură în fine siliti a se oprî și a se gândi de rëndul ernatului. La început își făcură o colibă improvizată, căreia i dete numele de „*bârlog*“. Adunară material de ars și nutremânt când și cât le era numai în putință. Însă bârlogul lor era un adevărat *bârlog* în care dacă sê culcau le eșau picioarele pe ușă, ér de ședut nici poveste. Era deci prima necesitate a-și edifică o colibă în care sê se potă mișca, căci nóptea polară e lungă, lungă și horibil monotônă. Sê și apucară, păreții îi clădiră din pietri și muschi, în loc de tinciuelă le servi néua, care înghețată era formal marmură, lăsară o gaură drept ușă și alta pentru urloi. Coperișul le făcu mari greutăți. Deciseră în fine a-l fabrică din piei de focă. A pușcă foce era ușor, căci erau din ajuns, era mai greu înse a belí aceste bestii colosale și mai greu a întinde pieile pre coperiș, căci înghețau la moment. Dar muindu-le în găuri făcute în ghiată cu greu totuși le succese a face un coperiș bunisor. În trei săptămâni fură gata cu coliba și aveau material de ars, grăsimi de focă ca material de luminat, carne ca aliment, din ajuns.

Se apropiă érna, temperatura scădu la — 20° C. așa că la 28 Septembrie fură nevoiți a intră în coliba nouă unde aveau se petrecă până în primăvera viitoare nutrindu-se cu carne de urs, carne și sânge de focă, mâncări nu prea gustóse pentru noi, dar escelent pentru dênșii.

Timpul trecea. Sórele escria arcuri din ce în ce mai mici pre orizontul rece, până când la 15 Octobre dispărură pentru a nu sê mai reîntorce un timp îndelungat, țilele se întunecau repede, se începú a *treia nópte polară*. Vieța era monotônă preste măsură. Deminéța ferbeau și dejunau, apoi urma un somn, după care făceau ceva miscare afară, veneau ér în dèrèpt și mâncau. Nansen își scriea diuariul, apoi ér durmea și așa mergea o și după alta.

1 Ianuar 1896 i salută cu o temperatură de — 41.5° C., o rēcélă dintre cele mai mari câte au suferit până acum. A trăi o vieță așa monotônă, în un frig așa colosal nu era ceva plăcut, cu atât mai vèrtos că nu se puteau curăți nici pre ei, nici veșmintele lor, cari erau pline de grăsimi de focă și urs. Au probat a-le stórce, a-le ferbe dar tóte în zădar, mai rădeau de pre ele

grăsimi de focă și urs. Pêr și barbă erau ca la ómenii cei sêlbatici, le-au fost lăsat anume se crescă, căci țineau căldură. Începură apoi a se cugetă la continuarea călei și ajunseră la rezoluțiunea, că veșmintele lor sunt în o stare deplorabilă. Sê apucară deci a-și fabrică haine din piei de urs precum și un sac de dormit în care încăpeau ambii lângă olaltă. Își curățiră armele, le unseră cu vaselin și oleu și constatară cu mare mulțămítă că mai au încă 100 patrone cu plumb și 110 cu șiret.

Martți la 19 Mai în fine erau gata de plecare. Saniile stăteau încărcate gata. După-ce au luat câte o fotografiă după interiorul și exteriorul colibei lor au lăsat în ea următorul document:

Martți 19 Mai 1896.

La 22 Septembrie 1893 ne-am înghiățat la o lăț. nord. de circa 78° 43' spre nord dela Rotelnyj. În decursul anului următor am fost mânați (cu ghiată cu tot) după-cum am fost calculat spre nord-vest. Iohansen și eu la 14 Martie 1895 am părăsit »Fram«-ul la o lățime nordică de 84° 4' și 102° lungime ostică spre a străbate în nord. Comanda preste restul expedițiunei fu predată lui Sverdrup. Spre nord nu am dat de uscat. La 6 April 1895 furăm nevoiți a reîntorce dela o lăț. nord. circa 86° 14' și aproape 95° lung. vest. fiind ghiata inpasabilă. Ne-am luat cursul spre Cap Fligely fiind-că însă orológele ni-sau oprit, nu puturăm măsura acurat lungimea și la 6 August 1895 am sosit la patru insule acoperite cu gletseri, spre nord dela acest lanț de insule la o lăț. nord. de circa 81° 30' și circa 7° ost. dela acest loc. Sosirăm la acest loc la 26 August 1895 și aflarăm de mai cu siguranță a ierna aicea. Am trăit cu carne de urs, ađi am pornit spre sud de-a-lungul țermului cu propusul de a ajunge pre calea cea mai scurtă la Spitzberge. Presupunem că ne aflăm pre Gillisland.

Fridtjof Nansen, m. p.

Acest raport fu aședat în un tub de aramă și cu un drot fu acățat de grinda coperișului în coliba lor, apoi își luară adio dela dinsa și la 7 ore sêra porniră la drum spre sud.

După o cale de patru țile au ajuns la un cap, care consta din stîlpi forte curioși de basalt pre care-l botezată „*Burg*“. La finea lunei lui Mai începură a întâlni ici coala urme de animale; ajungând la o insulă aflară coje de ouă de gâscă și mai multe urme de gâsce, din care causă insula fu botezată cu numele „*Insula gâscelor*“. În 3 Iunie li-se apropia proviantul cătră sfișit și nu vedeau nici urși precum au fost sperat. Fiind neua aspră, înghiățată și netedă, legară saniile de olaltă și punând o vintrea își ușurară mersul forte mult, așa că mai nu trebuia se tragă la sanii. O împrejurare înse nu-i lăsa în pace, spre sud încă nu zăriau nici urmă de pământ, au ajuns înse la un loc mai estins unde luntriră veseli cu caiacele lor. Astfelu își continuară calea când pe apă când pe ghiată, er nóptea își ridicau cortul și durmeau liniștiți.

La 17 Iunie se întimplă ceva neașteptat. Nansen se sculă și se apucă de a pregăti dejunul, după-ce puse carnea la foc se sui pre un pisc spre a privi în jur până va ferbe mâncarea. Stând și privind de acolo în jur *de-odată i-se părură că aude lătratul unui câne* (II 330). Nu era înse sigur, căci nenumerate paseri ce erau pe acolo făceau sgomot mare. Câteva momente mai târziu înse er auđi și atunci chiemă și pe Iohansen acolo, spuindu-i că el aude lătrat de câne. Nu cređu, dar auđi și el și se convinsă, deși nu-i venea a crede. Nansen dejună repede, sê îmbracă și luă la mână pușca și telescopul și sê sui de nou pe pisc spre a cercă o cale în direcciunea unde a auđit lătratul. Nu făcu multă cale când vedu urmele unui animal, cari pentru o vulpe erau prea mari, pentru un lup prea mici. Mergând mereu înainte erăși auđi lătratul, de astădată înse mai chiar și cum păși el dus pe gânduri de-odată auđi strigătul unui om, strigătul unei vóce străină, prima de trei ani de țile și vedu o ființă neagră coborînd de pe costa unui del. *Era un câne urmat de o altă ființă și aceea era un om.* (II 330.) „Cine putea sê fie — scrie Nansen în diuariul sêu. Era Iackson sau unul dintre soții lui, ori doră vre'un compatriot? Repede ne apropiarăm de olaltă,

eu îmi ridicai pălăria, el asemenea. Il auzîl vorbind cu cănele și ascultai: vorbea englezesce, și după ce mă apropiai de el, îmi părea a recunoște în el pe Jackson pre care l'am fost văduț odată.

„Îmi rădicai pălăria, ne dădurăm mările cu un sincer „Cum te afli?“ De-asupra noastră un coperiș de negură, carea jur împrejur eschidea lumea, la picioarele noastre ghița grunzurosă și la spate o zare de pământ, toate ghiță, gletser și negură. Ici un european civilizat cu cisme de gumi, toaletă elegantă de stofă englesă de lână, ras, frîsat, spălat și parfumat, ceea-ce simțul ager al sêlbatecului observă îndată, coala sêlbaticul, îmbrăcat cu sdrențe grele, murdar de oleu și funingine, cu pîr lung și nepeptenat, cu barbă încălcită, negru de fum, cu o față în carea era imposibil a recunoște coloroa originală blondă acoperită fiind de o crustă grosă de grăsime și funingine“. — „Nici un om nu ar fi putut bănui că cine este străinul și de unde vine.

Jackson: „Mă bucur forte, că te ved“.

„Mulțămesc, eu asemenea“.

„Ai aici dór o corabie?“

„Nu, corabia mea nu e aici“.

„Câți sunteți?“

„Am numai un soț colo la țerm“.

Vorbind mergeam mai departe. De-odată se opresce englesul și-l întrebă:

— Nu ești dta Nansen?

— Da, eu sum!

— By Lowe, mă bucur nespuse că te ved.

Urmară apoi întrebări că de unde vine și englesul i gratulă la succesul obținut, apoi îl invită se vină la densul, căci dispune de loc din ajuns. Apropiindu-se de baraca lui Jackson întâlniră și alți membrii aparținătorii lui, cari cu toții îl salutară și-l primiră cu multă bucurie și auzînd că a ajuns la 86° 15' lăț. nord. îl salutară cu un hurah puternic. Jackson trimise apoi omenii sei după Iohansen și-l aduseră cu caiace cu tot în triumf.

„Un simț rar mă cuprinse — dice Nansen (II 338) — când mă aședai pe un scaun comod în acesta împrejurime neobicinuită. Cu o lovitură îmi șterse sôrtea variabilă, totă rêsponsabilitatea și toate cugetele grele ce mă mistuiau. Aici în mijlocul ghiței, mă aflam în un port sigur și cele mai ferbinți dorințe alor trei ani de țile fură adormite de zarea aurie a țilei. Dătorința mea era îndeplinită, misiunea mea finită; acum mă puteam odichni, odichni și aștepta“.

Primii apoi epistole din Norvegia, apoi se puseră la prânș servindu-se pâne, lapte, unt, zăchar, cafea, mîncări, cari nu au gustat de un an de țile. Sê spălară, curățiră și îmbrăcară în alte haine de lână, moi și căldurose.

Acum mai aveau o dorință, că corabia pre carea o aștepta Jackson, se vină mai curînd. Comparînd mersul orolôgelor lor cu a lui Jackson și revidînd calculările, sê convinseră, că nu au fost departe de adevăr, erórea fu o diferință de 26 minute, adecă în calculațiuni de 6¹/₂⁰, dar Jackson încă sê convinsă din datele lui Nansen, că pământul *Francisc-Iosif*, despre care se credea a fi un teritoriu compact, constă din mai multe insule, cari nu au nici o legătură între ele. Duminecă, la 26 Iulie sosi în fine corabia »Windward« carea fu pentru ei o bucurie nespuse și la 7 August favoriți de vînt porniră cu vaporul deplin cătră sud, *cătră casă!* Era un simț de fericire nespuse, a se vedea ér pre mare azurie, a se preumbla pe bord apropiindu-se țî de țî de patria lor iubită.

Sosind la *Vardö* lucrul prim le fa a grăbi la oficiul telegrafic și a trimite soției sale, regelui, guvernului norvegian scire despre sosirea lui înderêpt, cetatea ajunse în revoluțiune formală auzînd că doi membrii din expediție au sosit înderêpt. Strada în carea era hotelul unde se adăpostiseră, era îndesuită de lume, ér casele împodobite cu stindardele naționale. Apoi urmară telegrame după telegrame, felicitări după felicitări. La 9 Aug. se urcară pe iachtul »Ottavia« al amicului seu Sir George Baden Powell, împreună cu soția sa, carea sosisă înaintea lui. În 20 August până'n țiuă un om întră și voi cu tot prețul se vorbescă cu Nansen, deși nu

era sculat. Primindu-l le spusă, că e șeful oficiului telegrafic, că are o depeșă pre carea o crede de interes mare, din care cauză află de bine a veni el cu ea. Depeșa sună astfel:

Fridtjof Nansen.

»Fram« a sosit ađi în stare bună. La bord toate se află bine. Pornesc momentan la Tromsö. Bun sositul în patrie.

Otto Sverdrup.

În fine sê împlini și ultima lui dorință, Fram încă sosi în pace. Acum era deplin liniștit, a doua țî intrară în portul dela Tromsö unde stetea »Fram« tare și lat și negrit de vremuri.

A descrie bucuriile revederei consoților este imposibil. În scurt porniră de nou cu trei corăbiile dintre cari în mijloc plutea »Fram« cătră sud.

»Ghița — dice Nansen (II 382) — și noptile lungi de erno cu toate necasurile lor îmi păreau numai un vis din o altă lume: un vis, care a fost și a trecut. Dar ce valóre ar avea viața fără visurile sale«?

În urmă descrie călătoria »Fram«-ului dela 14 Martie 1895 până la 20 August 1896, adecă de când fu părăsită de Nansen, descrierea o face căpitanul Otto Sverdrup și estrag pre scurt următoarele.

După-ce Dr. Nansen și Johansen au plecat, cei rămași își împărțiră mai acomodată quartirele petrecînd o viață asemenea celei descrise în partea primă a acestui articlu și fiind împinși de curentul ghiței mai departe. Ecă rezultatul observărilor făcute:

22 Iunie	84°32'	lăț. nord.	80°58'	lung
27 „	84°44'	„	79°35'	„
5 Iulie	84°48'	„	75°03'	„
12 „	84°41'	„	76°20'	„
22 „	84°36'	„	72°56'	„
31 „	84°27'	„	76°10'	„
8 August	84°38'	„	77°36'	„
25 „	84°17'	„	79°02'	„
2 Sept.	84°47'	„	77°17'	„
6 „	84°43'	„	79°52'	„
22 „	85°02'	„	82°05'	„
9 Oct.	85°04'	„	79°30'	„
25 „	85°46'	„	73°25'	„
8 Nov.	85°41'	„	65°02'	„
25 „	85°47'5'	„	62°56'	„
1 Dec.	85°28'	„	58°45'	„
21 „	85°15'	„	47°56'	„
9 Ian. 96	84°57'	„	41°41'	„

Aceste date sunt de mare valóre, asemenea de mare interes este temperatura observată în regiunile polari, ecă și în acest respect câteva date:

La 18 Septembre	1895	fû	12°50' C.
„ 26	„	„	24° „
„ 19	Octobre	„	30° „
„ 5	Novembre	„	32°20' „
„ 22	„	„	43°60' „
„ 31	Decembre	„	44°60' „
„ 1	Ianuarie	1896	43° „
„ 6	„	„	46° „
„ 15	„	„	52° „

Acesta fu țiuă cea mai rece, de aici încolo începe a se muia. O temperatură pre cum putem observa nu prea învîtătoare și nu prea ușor de suportat.

În luna lui Maiu se apucară a curăți corabia și se'n cercară în mai multe rënduri a o elibera de panțera de ghiță în carea stetea, ceea-ce folosind mine de dinamită, le și succese. În 13 Iunie făcură prima încercare a porni cu corabia înainte, însă numai cu dece țile mai târziu le succede a începe drumul cătră casă, ceea-ce mergea încă și în August forte încet și anevoie. În 13 August în fine scăpară de ghiță și pluteau voioși pre marea lină și după 1041 țile atunci vădurea pentru prima oră pământ, ér la 20 August sosesc norocoși la Kvenangar Fjord nu departe

de Skjarvø, unde alergând (Sverdrup) la oficiul telegrafic află, spre bucuria lui, că Nansen și Johansen au sosit și că se află în Hammerfest. Numai decât depeșă lui Nansen — depeșă o cunoștem — și-și continuă calea către Tromsø unde se întâlni cu Nansen și Johansen, despărțiți fiind 17 luni.

* * *

Care este rezultatul expedițiunii polare norvegiane? — acesta ne espune Nansen pre ultimele pagini ale opului seu (II 485—492). Acesta îmi va servi drept încheierea articolului de față, reproducând în mare parte textul opului, fiind acesta de o valoare științifică însemnată.

S'au constatat următoarele rezultate dovedite prin observări și măsurări.

1. Că marea în nemijlocita apropiere a polului, în carea după părerea lui Nansen este și polul însuși, este un basen afund (pag. 485), er nu o mare neafundă, presărată cu insule pre cum se credea mai de mult. Estensiunea acesteia este și în direcțiunea nordică mare. Că nu se pote afla uscat în aceste ținuturi dovedesce și împrejurarea, că nesce cantități așa teribile de ghiață trebuie se aibă o mare mult mai estinsă acolo de unde vin, decât aceea, prin carea i purta, (i mâna) pre ei. El e de părerea, că numărusele insule trebuie se aibă continuare către nord de partea de dincolo a polului.

2. Din cursul corăbiei »Fram« este dovedit, că massa imensă de ghiață nu stă, ci cum creșusă Nansen este supusă unei miș-

care continuă și încă în direcțiunea dela o parte a basenului polar preste regiunile polare către oceanul atlantic, deci acolo, unde credeau că este o câmpie nefinită de ghiață stabilă nemișcătoare, carea ar acoperi punctul nordic al pământului ca o manta de ghiață: aflăm o ghiață supusă unei mișcări continuă. Puterea carea mână ghiața, este în mare parte ventul, care mână ghiața în direcțiunea în carea a fost mânăată și »Fram«. Din mai multe cercetări s'a staverit, că sub ghiață se află un curent de apă, care însă are aceeași direcțiune.

3. Cercetările hidrografice au avut rezultate interesante: s'a dovedit, că sub stratul superior, rece, al mării din basenul polar este de + 1.5° C.; apa basenului polar s'a dovedit mai sărată ca și cum se credea, probabil acesta sare este dusă de curențele mai calde a oceanului atlantic, a riului golfic, cari străbat pe sub păturile mai reci și prin urmare mai ușore a apei. Apa e mai caldă la o afundime de 4-500 m. De aici începe a scădea și lângă fund er cresce, deși numai puținel.

Incă sunt multe de scrutat, este mult de calculat pre basa observărilor făcute cu ocaziunea acestei expedițiune, cari însă pretind lucru mult și căror o nouă expedițiune ar fi de mare valoare.

Cred a fi făcut un lucru folositor, răportând decursul călătoriei acestui mare bărbat și publicului cetitor al acestei reviste, comunicând datele cursului și temperaturii, ca cei interesați se le pótă întrebuința.

Ioan Nițu Pop.

Rendez-vous.

*Cum s'avântă blândișore
Filomele 'n crâng
Și la murmur de isvóre
Tainice se plâng!...*

*Lin străluce 'n vél de nópte
Luna pe livezi; —
Suflète, ce-ascuți la șópte
Și cu dor oftez?...*

*A, curënd iubita vine
Dornic suridënd,
Și-om uita de dulci suspine
In amor curënd.*

Alvescu.

Ce se credem despre uriași.*)

Uriași se numesc atari indiviđi, cari prin mărimea corpului întrec pre ómenii de astăđi.

Naturaliștií afirmă, că Moisi ar fi scris, că urieșií s'ar fi născut din împreunarea ángerilor cu fetele ómenilor.

Inse fiind că atari relațiuni între ángeri și femei afară de mituri și povestí nu vin înainte nicăiri, acesta afirmațiune e nefundată.

Este adevărat, că în sánta scripturá în multe locuri se face amintire despre urieși, originea lor însă nu se determină mai de aproape nicăiri.

Originea urieșilor se deduce din mitologia vechiá.

Este de cređut, că ómenii din vechime, fiind-că natura lor n'a fost așa stricatá prin nácazurile vieței, au fost cu mult mai robusti, de unde o consecuință naturală, că din împreunarea unor asemeni ómeni s'au născut érași asemeni și de multe ori și mai puternici ómeni ca cei de astăđi.

Așa aflăm din timp în timp indiviđi de o mărime estraordinară, cari vin sub nume de urieși.

Esistința urieșilor nu o combate nici sánta scripturá și nici istoria popórelor, ba din contrá mai mulți scrietori vechi scriu despre urieși, ba încă unii afirmă, că au veđut și schelete de ale acelora.

Moise (în Deut. III, 11) scrie, că patul de fer alui Og-regele Basanului a avut o lungime de 13¹/₂ urme și o lățime de 6 urme.

In cartea primá a regilor israeliteni (XVII, 4) se citește, că Goliath, conducătorul Filistenilor a fost de 10 urme de lung.

După márturisirea clasicului plutarchi scheletul lui Ant cel mare, pre care l'a aflat Sertorius a avut o lungime de 100 de urme.

Pliniu đice, că de o mărime estraordinariá au fost cele 46 de schelete, cari s'au descoperit cu ocaziunea cutremurului de páment din insula Creta și cele 33 schelete, pre cari, după márturisirea lui Solin, le-au veđut Metell es Luciu Flacc.

Scheletul lui Teutoboch, regele Teutonilor, a fost de 20 de urme. —

Dintele, pre care l'a veđut sántul Augustin în Utica a fost

*) Despre uriași avem mai multe legende póte se vor publica în anul viitor în »Revista Ilustrată«, ori alt undeva.

așa de mare, încât 100 de dinți de om din timpul de față abia ar fi ajuns mărimea aceluia.

Tot asemenea scrie Pliniu, că de o mărime extraordinară a fost și Newiu Polio și sub domnia împăratului roman Claudiu un așa numit Gabbarim. Astăzi atâr casuri nu vin înainte decât în America sudică așa numiții Geants-Patagons¹⁾.

Așadar credința poporului despre existența uriesilor, deși în parte, totuși are ceva bază.

Mult se vorbește însă despre urieși în miturile și povestile tuturor popoarelor atât acelor vechi cât și acelor mai noue.

În mitologia indiană ni-se prezintă urieșii în lupta cu zei și au fost învinși prin fulger.

Judeii povestesc despre Nephilim — titani puternici — cari s'ar fi născut din împreunarea fiilor lui Elochim cu ficele omenilor.

La Greci aflăm pe puternicii Giganti, Titani, Ciclopi, asemenea în luptă cu zei, cari guvernează și susțin lumea.

Încă și Finii, Slavii și Celții au povestit despre uriași.

În mitologia germană aflăm pe Ymir, care să se fi născut din ferul curgător a chaosului și pe care l'au omorât mai târziu zei Odin, Vili, Ve și din corpul lui au făcut lumea și anume din sângele lui au făcut marea și apele, din carnea lui pământul, din oșele lui delurile, din cerul lui ceriul, din fruntea lui norii și din părul lui arborii.

Mitologia germană dă mai departe, că și diluviul s'a produs prin un singur uriaș numit Bergelmir, ai cărui urmași se numesc Ioti, dintre cari unii vin înainte sub nume de mîncăciosi, alții sub nume de setoși²⁾.

La Români însă mai toate povestile, de cari au foarte multe, au de eroi pe uriași, cari vin înainte și sub nume de smei³⁾.

O versiune spune, că în Ardeal și Ungaria au fost 2 surori de uriași și când cea din Ardeal avea lipsă de ceva, atunci mer-

gea la soru-sa în Ungaria ca și cum mergem noi în vecini, fiindcă despre aceste se crede, că așa au fost de mari, încât ele în drumul lor călcau din del în del.

La comuna Salva, districtul Nasăudului se află și acum o parte de hotar, care se chiamă »la urma urieșului« și anume se dăce, că având odată a merge uriașa din Ardeal la soru-sa în Ungaria, și-a luat drumul pre la Salva, unde călcând pre o stâncă i-s'a cufundat piciorul în ea și după urma acesta, despre care spun că și adă se cunoșce, s'a numit și partea acea de hotar.

Alta versiune este, că în Bucovina se afla o familie de urieși. O fată din această familie veni odată în preumblare până în valea Bârgăului în Ardeal. Aci dete preste un om, care cu un plug cu 6 boi își ara agrul seu.

Fata mirându-se de aceste ființe le luă în șurt și ducându-le acasă în Bucovina întrebă pre tatăl seu, că ce sunt aceste. Tată-seu i dăse să le ducă de unde le-a adus, că așa fel de omeni vor urma după densii¹⁾.

Despre mărimea urieșilor mai este vorbă la poporul român, că când ședeau un urieș pre vârful muntelui, atunci piciorle-i ajungea în vale.

În povestile Românilor aflăm pre urieșii Strâmbă lemne, Sfarmă piatră, Chiorul ce cu o clipire de ochiu vedea întregă lumea etc.

Afară de aceea multe păduri, lacuri, deluri se dăce că ar fi făcute de urieși.

Povestile spun, că urieșii ar fi avut comori multe, pre cari la pustiirea lor le ar fi îngropat în pământ, și că aceste comori la sărbători mari ar arde cu o flacăra albastră.

Spun mai departe că urieșii și-au ascuns comorile în conțelegere cu dracul și că acesta le păzesce și acum și pre cei ce îndrănesc a le săpa i schilăvesce, i amuțesce.

Multe se mai vorbesc despre uriași în povestile tuturor popoarelor, dar toate sunt numai o credință deșartă, care provine din deosebitele concepte despre dumnezeire născocite încă mai din timpul pagânătăței.

G. C.

¹⁾ Pe împăratul Germaniei l'a însoțit în călătoria sa din Palestina un soldat de al său, uriaș față de ceilalți. Red. Rev. II.

²⁾ În povestile noastre occur ca flămânții și setii. Red. Rev. II.

³⁾ Smei sunt alți: Strâmbă lemne, Sfarmă piatră, Scutură munți etc. au fost uriași. Red. Rev. II.

¹⁾ Acest mit e general în Ardeal. Red. Rev. II.

Băiata de Țigan.

(După Maria Ernest. Cu ilustrațiune pe pag. 231.)

Gâsce grase mari și mici
Pasc pe mal, o turmă
Și băiata de Țigan
Vine-acet în urmă.

Și ea plânge hu, hu, hu!
Tremură și plânge,
Gâscele mai câtră mal
La un loc le stringe!

Hu, hu, hu! Cu douăzeci
A venit de acasă,
Er acum o găscă nu-i,
Gâsca cea mai grasă.

„De ce plângi?“ întrebă blând
Domnul la plimbare,
„Mi-am pierdut o găscă, hu
Gâsca cea mai mare.“

„Aș, nu plânge. Eu te iert“
Dar tot plânge fata:
Păi, Mă ierți! Dar ce folos,
Că mă bate tata?

„Pentru ce?“ — „Că dor a fost
Cea cu pene sure,
Mi-a Țis tata se n'o pierd!
Că el vrea s'o . . . fure!“

O fată ce pasce găsele.

Câteva colinde vechi românesci.

Florile-s dalbe.

I'an scolă-te domnul bun
 Florile-s d'albe*)
 Și scolă și feții tei,
 Fetii porți se ne deschidă
 Fetele făclii s'aprendă,
 Jupănese mese întindă
 Că vă vin junii buni,
 Junii buni colindători
 Feciorii bătrânilor
 Și d'a vecinilor
 Și cu ai noșți cu a tuturor
 Dohol (?) Dămne cum ne vin,
 De frumos de cuvios
 Din ce vin așa frumos . . .
 C'ăi drag domnul cu d'ensire
 Bine-i domnu 'mpodobit
 Și într'un vestment mohorit,
 Pela pole colorit
 Sus la sin e mărgărit.
 Jur pe jur de mănecel
 Locu-i stele mărunțele
 Dar întrun de umerei
 Saltă doi luceferei.
 Da din spate și din piept,
 Luce luna cu lumina
 Și sorele cu radele.
 În mână stângă-i crucea sfântă
 În mână dreaptă o găletă,
 Da-n găletă-i busuioc
 Busuioc și trandafir,
 Trandafir și măr roșu
 Busuiocu fetelor,
 Trandafir nevestelor
 Măr roșu al junilor.
 Duce 'n polă bogătate
 Sus la sin e sănătate
 Da de-a brâu e spic de grâu,
 Spic de grâu creștinilor
 Și crucea bătrânilor
 Bogătate în cesta casă,
 Cesta casă 'n cestă masă.
 Sănătate tuturor.
 Și te gazdă veselesce
 C'o închinăm de sănătate!
 Florile-s d'albe!

Junelui junelaș.

D'a sară te-ai lăudat;
 Junelui junelaș*)
 Dimineț'ai mănecat,
 Tună**) 'n grajdiu ferecat
 Scote murgul d'înșelat
 Înșelat bine gătat
 Și pe murg se d'aruncă.
 Sus la munți că se înalță.
 De dă în urma leului,

Rëndurile cu *) viu repețite după fiecare vers.

**) Tună. = întră.

Găsi leul adormit
 Sub un spin mândru 'nflorit.
 Multe legi pe leu punea
 Săgeta-l'o ori pușca-l'o? . . .
 Murgul din greu strănută,
 Leu în talpă se sculă
 Leul din graiu îl grăia:
 »Nu grăbi spre morțea mea
 Până mâne duminică
 Atunci vin-o de mē legă
 De mē legă în curea negră
 Și mē coboră jos la țeră,
 De fă fală fetelor
 În butul nevestelor . . .
 Câți pe june că'l vedea,
 Toți pe june îl fericea:
 Ferice de maica sa
 Că ce june și-o băiat
 Că duce leul legat
 Legat și nevătămat
 Numai c'o curea legat
 Și te N . . . veselesce
 C'o închinăm cu sănătate.

Feciorită d'ocheșită.

Feciorită d'ocheșită
 Dar la N . . . is ochii negri
 Feciorită d'ocheșită*)
 Dimineță se sculă
 Și cănuța și o luă,
 Cursă tare în fugă mare
 Prin grădină la fântână.
 Când fu 'n fundu grădinii,
 La potecul fântăni
 Cu trei junii ea se 'ntălni:
 Unu-i luă cănuța,
 Unu-i luă cununa,
 Unu-i luă inelul,
 Pe cel ce-i luă cănuța
 Așa reu mi-l blăstăma
 »Să se iee cu dēnsa
 Cu dēnsa cu dōmna sa.«
 Pe cel ce-i luă inelul
 Așa reu mi-l blăstăma:
 »Credința-s'ar cu dēnsa
 Cu dēnsa cu dōmna sa.«
 Pe cel ce-i luă cununa
 Așa reu mi-l blăstăma:
 »Cunune-se cu dēnsa
 Cu dēnsa cu dōmna sa.«
 Și te N . . . veselesce
 C'o închinăm cu sănătate*)

Colinda acesta se aude și prin Reteag, însă cu unele schimbări cum urmază:

Fata gazdii-i fată bună
 Florile d'albe
 Dimineță s'a sculat
 Și pe obraz s'a spălat
 Tot pe obraz cu vinars
 Și pe mânuri cu vin bun,

Cofe-n mână a luat
 Și la riu a alergat,
 Riul l'a aflat înghețat
 De ficiorî încungiurat;
 Printre ficiorî s'a țipat
 Apă-n cofe și-a luat.
 D'un vonic mi s'a țipat
 Și apa i-o a versat,
 Alt vonic mi s'a țipat
 Inelul i l'apucat;
 Și-al treilea vonic s'a țipat
 Cununa i-o a luat.
 Ea tare s'a supărat
 Și din graiu ia blestămat:
 »Cine mi-a versat apa
 Înghetia-u-ar ca dēnsa;
 Cine mi-a luat inelul
 Ruginiuar ca și el;
 Cine mi-a luat cununa,
 Cununas'ar cu dēnsa,
 Cu dēnsa, cu dōmna sa!

I. P. R.

Sub cetate.

Sub cetate 'n cea livedă
 Jocă un june calul bine,
 Dar nu-l jocă cum se jocă,
 Că-l înalță sus la sore
 Sus la sore când răsare
 Și-l însuce după lună
 După lună când îi plină.
 Bine fu june gătat
 Cu o haină de granat,
 Cu trei pene 'n cumănac.
 Tot în aur și 'n argint
 Și într'un mărgăritariu . . .
 El din gând așa gândea
 Că nime în lume nu se'l vadă;
 Dar fiindu-l vedându-l
 O dalbă împărătesă,
 Pe o dalbă de ferestră:
 Cursă-n casă spusă-n masă
 La nălțatul împărat:
 »O nălțate împărate
 Lucru mândru ce veđuiu
 Su cetate în cea livedă
 Dintr'un d'alb de junișan!«
 Dar nălțatul de împărat,
 Tună 'n grajdiul ferecat,
 Scosă murgul înșelat,
 De înșelat bine gătat
 Și pe murg se d'aruncă
 Și la june se dusă:
 »Bun jocu, june bun!«
 — »Mulțam ție împărate
 Dacă-i bun hai se l jucăm.«
 Da nălțatul d'impărat
 El din graiu așa grăia:
 »Că n'am venit să jucăm
 Ci-am venit cai se schimbăm«.
 — »Ba eu calul n'oiu schimba

Al teu e calul mai mare
Sede bine la domn mare,
Dar al meu e calul mic
Sede bine la voinic.«
»Haida haine se schimbăm!«
—»Ba eu haine n'oiu schimba
Ca a tale-s haine mari
Și șed bine la domn mari
Ale mele is haine mici
Și șed bine la voinici.«
»Haida arme se schimbăm!«
—»Ba eu arme n'oiu schimba,
Că a tale-s arme mari
Și șed bine la domn mari,
Dar a mele-s arme mici
Și șed bine la voinici.«
»Haida pene se schimbăm!
—»Ba eu pene n'oiu schimba
Că atale-s pene mari
Și șed bine la domn mari«
Și te N . . . veselesce
C'o închinăm de sănătate.

El s'o lăudat.

El s'o lăudat
Arcul de o 'ncordat;
Cine s'o afla
Plasele se-i frângă
Corțile se-i rumpă?
Și el s'au aflat
N . . . bun bărbat
Că el că și-o supt
Țiță în nouă ani
Și s'o odichnit
Și s'o d'întărit
Mai alți nouă ani,
La masă a ședut
Vin roșu a beut
Și s'o hodinit
Și s'o întărit
In alți nouă ani.
La arc se ducea
Cu d'arcu se 'ntălnea
In brațe-l strângea,
Plasele-i frângea,
Corțile i rumpea
Și mi-l arunca
Peste nouă munți,
Peste nouă câmp
Unde d'ar pica
Erba 'npolinea
Nimic n'o păscia
Fără o ciutălină
Mama cerbilor.

Fecioriță d'ochesiță.

Fecioriță docheșiță
Ce mă 'ntrebați mari boeri,
Că mi-s ochii d'auriți
Și sprincenele d'argințite
Și er gene cu fir trase;
Că eu vouă spune-voiu,
Tot în dalba dereptate,
C'am trei frați, mari bogați
Și părinți încomorați.

Un frate aur bate,
Un frate argint bate,
Un frate înfăruiesce.
Și-am fost încă și zêludă (curiosă)
Și m'am dus de m'am uitat
Tot la ingnea*) frate meu
Fratelui celui mai mare
El frate, veșindu-mo
Pe o mică zăbrăluică ferestuță)
Trei schintei și-o schintei
Togmai în ochi că m'o lovit
D'aceia-s ochi auriti.
Și-am fost încă și zêludă
Și m'am dus de m'am uitat
Tot la ignea fratelui meu,
Fratelui celui mijlociu.
El frate veșutu-m'o
Pe o mică zăbrăluică
Trei schintei și-o schintei
In sprâncene m'o lovit
D'ace-s sprincene d'argințite.
Am fost mică și zêludă
Și m'am dus de m'am uitat
Tot la ignea fratelui,
Fratelui celui mai mic,
Pe o mică zăbrăluică.
El frate veșutu-mo
Trei schintei și-o schintei
Togma n gene m'a lovit,
D'ace-s gene cu fir trase
Și te N . . . veselesce
C'o închinăm cu sănătate!

*) Se poate deduce și dela „*ignis*“
și dela slavul „*agnia*“; aci însemnează fo-
cul din făurie.

Colo susu mai din sus.

Colo susu mai din sus
Sub d'albul de răsărit.
Răsărit-o și-o crescut
Tot un măr cu d'un pâr;
Mărul crește, împletesc . . .
In trupina mărului
Și-n clombele pârului
Este un stol de turturele
Cu unghiele gălbioare,
Aripile argințele
Ia din d'una de turturele . . .
Din cest lac cu iezerac,
Cu rațoi de ieregoi
De se scaldă Dumneșeu
Dumneșeu cu soțul seu
Și cu Petru cu Sân-Petru.
Ei din gând așa gândea
Că nime 'n lume nu-i vedea
Dar fiindu-i veșendu-i
Tot Crăciunu cel bătrân
De departe și-i vedea,
Mai de-aprope ingenunchia,
Ingenunchia și cuvânta:
»Bun joc domn din ceriu,
Mulțam ție dai Crăciune,
Dacă-i bun, hai se-l jucăm.
— Ție-ți sunt domne nchinat
Că acum nu pot veni
Că acasă ne-am întorce

Că acasă am ospeți,
Ospeții lui Crăciun,
Lui Crăciun celui bătrân.
Dac' acasă nu voiu fi
Nici nu mi or colinda,
Nici casa, nici mēsa,
Nici grajdii cu murgu
Nici poiata cu boi,
Dac' acasă eu voiu fi,
Bine ei m'or colinda“
Și casa, și masa
Și cu *julu* (?) cu d'arcu
Și grajdii cu murgu
Și poiata cu boi.
Bine ei m'or colinda
Bine eu i-oiu dăru!“
C'un colac de grâu curat
Cu spată de *godinac**)
C'o ferie de vin roșu
De vin roșu strecurat
Intr'un florin numărat,
Numărat și cumpărat
Și te gazdă veselesce
C'o închinăm cu sănătate!

*) *godin* — mască de un an.

Cōlea preste vale.

Cōlea preste vale
La cea casă mare
Este-mi, mai este
O fică frumoasă;
Soț n lume n'are.
Ba ea că în lume are
O rață de sōre.
Și la ea venea
Trei de trei laturi
De pe trei vaduri
De pe un vad venea
Dalbui pēcurariu
De pe un vad venea
Țifraș unguraș.
De pe un vad venea
Cocon de împērat.
„Nō ficuța mea
Care vei iubi?
D'albuți pēcurariu?
— Ba eu n'oiu iubi,
Că mie mi urită
Sēcata de lege,
Sara diminēță
Tot ca strungăreță
Oi albe mulgēnd
Māneci ponosind,
Rochia întinānd.
— Nō ficuța mea
Dorā vei iubi
Țifraș unguraș?
— Ba io n'oiu iubi,
Mie mi urită
Sēcata de lege
Sara diminēță
Tot cu cupa-n mesă
Și cu carne grasă.
— Nō ficuța mea,
Dorā vei iubi
Cocon de împērat?

— Ala-l voui iubi.
— No ficuța mea,
Sus te-ai ridicat.
Ție-ți trebuie
Cu d'albu împărat
Hinteu ferecat,
Și la împărătesă
Sumnă de mătasă
La nouă cumnați
Nouă cai gătați
La nouă cumnate
Nouă înpetălate“ (?*)
Și te veselesce
N. față albă
Că noi închinăm
In dalba-ți sănătate.

*) pochilate — probode, învelitori albe
de cap pentru neveste și în genere pentru
mujeri măritate. I. P. R.

9

Colea jos, mai din jos
Jos în prudu mării,
Scrisu-i tare, un lucru mare . .
Scrisă-n dalba mănăstire
Cu zăbrele în sus la stele,
Cu altare cătră sore,

Cu ușile în jos spre mare.
Slujba sântă cine-o cântă?
Cânt-o șapte popi de țeră
Și cu nouă diecei
Și pe el că mi-l ducea
La zăbreaua cea mai mare,
Cea mai mare despre mare.
Uită în sus, uită în jos
Uită spre mare în sus
Veđui dalba corabie
Luminată înfăcliată
Da în *verțiune* (?) apropiind,
Da venind cât putând.
Dar într'ensa cine vine,
Vine domnul cestei case
Cu d'alba de jupănesă,
Cu lumină și cu prescuri
Mai cu multe închinăciuni,
Tot rugând pe Dumneđeu.
Tot cu rōda grăului
Și cu flōrea mirului
Și cu mana câmpului
Dumneđeu ajută nouă!

10.

Și voi veniți *festeliți* (?)
Că io vouă spune-voiu,
Tot în d'alba dreptate,
Că eu am fost de-a vēna
Pe cōstele Oltului,
Pe pământul Turcului
Și-am vēnat o ciutulină
Ciutulină plină
Murgu o dat jos spre vad,
Ciuta odat făr' de vad —
Strigă fata *giurgiuvencă*
Din vērful Giurgului:
„Nu-l credeți mari boieri
Că nu-i pre cum spune el,
Ci pre cum voui spune eu,
Că n'a fost a vēna
Ci a fost a peți
Pe cōstele Oltului
Pe pământul Turcului
La fetele Grecului
Se pețescă o grecă albă
Au pețit o frâncă nēgră
D'acelea-i murgu d'asudat
Pēnă albă rourată“.

Observări.

Colindele estea se cântă la noi în sat*) fieș-ce care pe alta melodiă în presera de Crăciun din partea feciorilor în cor pela case și din presentele (colaci, carne de porc, bani) adunate pe calea asta, se aranjază la cutare casă un ospet peste sērbătorī. La ospetul esta se invită tōte fetele din comună cu părinți cu tot și apoi se mai colindă fieș-ce care față încă odată. Petrecerea asta ține până se gată tōte mănăcările.

Eu mi-am notat colindele estea încă ca student gimnasial după cum le-am audīt dela un moș și le dau publicității acum ca se nu se pērdă. Unele mi-se par a fi numai fragmente, altele incomplete, dar prin publicarea și asemănarea lor cu altele din alte ținuturi, ele s'ar putē completă și ca material prețios pentru istoria și literatura noastră adună.

Eu is de părere, că noi trebuie se împărțim colindele nōstre în dōue soiuri: în romānesci și în creștinesci. Estea înșirate mai în sus de mine sunt romānesci, cu deosebire dela cele creștinești făcute în timpul din urmă de cărturari nōștri, a căror subiect e legenda despre nascerea lui Christos. Și estea se cântă la noi în sat dar din partea copiilor de școlă și sub auspiciile preoților.

Ca se putem înțēlege înfătoșarea asta, noi odată pentru tot-dēuna trebuie se ne însemnām că nu esistă, n'o esistat și nu va esistă nici un popor pe lumea asta fără cutare religia. Numai se nu confundām religia cu forma ei, de pildă cea creștină, după cum fac unii. Religia e ceva vecinic dar formele ei sunt trecetōre. Religea trebuie se o considereze și cei mai încārnați materialisti de un ce ideal, de o poesie, de cu tare epopeiă grandiosă.

Acum noi Romāni, de și sub alt nume, sau în legătură cu alți frați, am esistat și înainte de nascerea religiunei creștine și am avut pe atuncī fresce și religiunea nōstră națională cu tōtă pleida de dei dintre cari unii n'or pățit-o ca Traian împăratul cu columna sa din Roma, ci or rēmas până în çiua de ađi în fruntea çilelor nōstre de sēptēmână.

Nu sciu se fi încercat cineva se descrie Mythologia nōstră, dar dacā se va întēmpla, atuncī fără îndoelă avem lipsă de adunarea colindelor nōstre cele vechi. Atare material avem d. e. în unirea çilelor de sēptēmână, sērbătorī precum sunt Foriile și Rosalile și o mulțime de credințe superstițiose, cari-s tot atâtea rē-

mășița din credința sau religia nōstră cea vechiă. Un studiu în privința asta ar fi de mare folos și eu imi permit se recomând respectivului, — despre care presupun că mai întâiu trebuie se cunoscă datinile nōstre, — studiul Methologiei greco-romāne, aceleia din Babylon și în fine chiar și cea indică ne-ar pute folosi. Majoritatea superstițiunilor nōstre proste s'or nāscut în nord, sunt după cum arată numirile (boscone, vraciu, vrājitoriu etc.) de origine slavă și s'or întrodus la noi de aceia Slavi, pre cari i-am romanisat noi și formează o parte a nației romānesci.

E forte posibil, că și la noi s'o întēmplat așa ceva, pre cum vedem din istoria în China, unde asta odată cucerită de Tatarī, eștia s'or făcut Chinezi, sau în Bulgaria, unde Bulgariī au fost slavisați de poporul cucerit de ei. Noi asemenea am fost odată cutropiți de Slavi, dar elementul romānesc fiind dela natură mai istet și deștept, pe urmă totuși a romanisat pe eștia pe toți. Semne de u natarē progres, afară de numirile topografice slave sunt instituțiunile de Kniazaturī¹⁾ de prin părțile nōstre, numirile de voevod²⁾, ciorobor dela cioroboc = patruunghiu, falangă militară și în fine tōte documentele nōstre cele vechi scrise în limba slavonă. Afară de aceea noi mai avem o mulțime de numiri duple slave și romāne d. e. praznic = sērbătōre, feștanie = sfințire, obicei = datină, nevestă = femeia, muiere, iezer = lac, tău, din *stau* adecă apă stătută.

Superioritatea intelectuală a elementului român față de slavii nōștri se vede și din datina ardelenilor când sub cuvēntul nārod (popor slav) înțēleg un nātārāu, un prost, er cumcă majoritatea absolută a inteligenței nōstre e brunetă încă un semn că Romanii cei cu ochii negri sunt superiori celora mai luminoși sau blondi.

Pe terenul esta mai este mult de lucrat și de adunat, er scāderea cea mai mare a istoriografilor și gazetarilor nōștri din Ardel constă din ignorarea totală, nu numai a limbei, dar și a literaturii slave ađi, când Slaviī se pregătesc togmai așa se smulgă puterea din mâna nemților, pre cum au făcut eștia odată cu Romanii cei vechi.

Lavinii³⁾.

¹⁾ Kniaz însemneză principe, Slav de lege greco-orientală.

²⁾ Voievod însemneză beliduce general și constă din: vojna = resboiu și dzow = conducetor. Voinic = ostaș.

³⁾ Am pus anume notele dlui Lavinus după cum ni s'a comunicat, dând ocașiune și altora sē se ocupe cu astfel de teme.

*) O comună lângă Zlatna în munții apusenī ai Ardelului.

1.

Se preumblă Petrea 'n raiu
Domnului nost*)
Să-și afle vre-un nem de-alui,
Nem de-alui nu ș'o aflat
Făr pe dulce tatăl său,
Petre, Petre fiul meu
Fă-mi și mie loc în raiu.
Loc în raiu, zeu tată n'ai,
C'ai fost mult birău domnesc,
Cele oble le-ai strâmbat
Cele strâmbe le-ai oblit.

Se preumblă Petrea 'n raiu
Să-și afle vre-un nem de-alui,
Nem de-alui nu ș'o aflat
Făr pe dulce maica sa,
Petre, Petre fiul maicii
Fă-mi și mie loc în raiu.
Loc în raiu ȕeu maică n'ai
C'ai fost mult făgădăriță
Glaja de plin nu o-ai dat
Bani de plin i-ai luat.

Se preumblă Petrea 'n raiu
Să-și afle vre-un nem de-alui
Nem de-alui nu ș'o aflat
Făr pe dulce soru-sa,
Frate, frate dragul meu
Fă-mi și mie loc în raiu.
Loc 'n raiu ȕeu soră n'ai
Că, cât te-ai împrumutat
Imprumutul nu l'ai dat
Făr dăsite dintre site.

Se preumblă Petrea 'n raiu
Să-și vadă vre-un nem de-alui
Nem de-alui nu ș'o vedut
Făr' pe dulce frate seu,
Frate, frate, dragul meu,
Fă-mi și mie loc în raiu.
Loc în raiu tu frate ai
Că ȕi-o fost casa lângă drum
Pe flămânȕi i-ai sȕeturat
Pe sătoși i-ai adăpat.

2.

Sus boierii nu mai dormiȕi
Domnului și al nostru domn**)
Vremea-e să vă gătiȕi
Casa să-o măturaȕi
Masa să-o încărcăȕi;
Căci umblăm și colindăm
Și pe domnul căutăm,
Că s'a născut Domn prea bun
În lăcașul lui Crăciun,
S'a născut un domn frumos
Numele lui e Christos;
Nu durmim de astă sară
Ci ședem în priveghelă
Din sara ajunului
Până 'ntr'a Crăciunului
Și așteptăm pe domnul sfânt
Ca să vie pe pământ.
În sara lui moș-ajun
Vin copii lui Crăciun
Să cânte, să colindeze

NB. Rȕndurile cu * se repetesc după fie-
care rend.

Vieȕa lungă să ureze
Tuturor ce sunt în casă,
Și se veselesc la masă,
Că, Christos le dede tote
Vieȕa bună, sănătate.

3.

Mustră-mi se muștră
Domn bun și mai bun*)
Trei domni mari se muștră
Întăielea-i grăul,
Al doilea i mirul,
Și al treilea i vinul;
Ȕr grăul grăiesce
Că eu sunt mai mare
Că pe min' me fac
Colaci și prinose
Și prescuri frumoșe;
Ȕr mirul grăiesce:
Că eu sunt mai mare,
Că fără de mine
Nu botez în lume;
Dar vinul grăiesce:
Că eu sunt mai mare
Că pe min' me beau,
Toȕi craii și împăraȕi
Și omeni bogaȕi.

4.

Sus Christos în prinzușele
Domnului nost*)
Tot cu sfinȕi de cei mai sfinȕi
Și cu îngerii mestecaȕi
Când la prânz când după prânz,
Când la prânz că se punea
Lor rea veste le venea
C'o înat și Iuda'n raiu,
Ȕeu raiul că l'a prădat
Părăstas din liturgie
Icōna santei Mărie
Și suștariul de botez
Și scaunul de judeȕ.
Grăind Isus Mesia
Dar voi sfinȕi de cei mai sfinȕi
Care din voi viȕi afla
Să vă bateȕi cu Iuda.
Grăind Ioan sânt Ioan
Nănașu lui D-ȕeu

Io m'oi bate și l'oi bate
Dă-mi Domne ce oi cere eu,
Dă-mi tunul și fulgerul.
Tote ceia i le-o dat
După Iuda s'o luat
Tot tunând și fulgerând.
Iuda reu s'o înspăimântat
Oblu 'n mare s'o ȕipat,
Nici acolo n'o scăpat
L'o tunat l'o fulgerat
Până ce s'o spânzurat,
Tote ceia i-o luat
Ȕr în raiu le-o așȕat
Raiul ȕr s'o luminat.

5.

Din ficioră s'o născut
Lilioră și al nost domn*)
Domnul din ceriu pe pământ.
Iuda iubitor de bani
Și-au grăit cu alui dușmanii
Daȕi-mi treiȕeci de arginȕi.
Se vi'l dau să-l restigniȕi,
Când arginȕii i-o pus jos
Pe Christos din pomii l'o scos
Sus la Golgofta l-o dus
Dela Golgofta la Ana
Dela Ana la Caiafa,
Dela Caiaf' la Pilat
Și acolo l'o restignit,
Pe cruce de brad l'o pus
Cunună de spini i-o pus
Cu rogoz verde l'o ncins
Cu sulȕa l'o strȕpuns
Sânge și apă i-o curs.
De milă și de bănat
Sorele s'o 'ntunecat
Luna 'n sânge s'o 'nbrăcat,
Stelele de jumătate
Că nu i vinovat de mōrte,
Piatră la piatra a alergat
Stânca 'n patru s'o crepat
Munȕii s'o cutremurat.

6.

Colo 'n josul mai în jos
Colindăm domne colinda*)
Este o dalbă mânăștire

Valea Șieului spre sud dela Bistriȕa în Arȕel.

Da 'n mănăstire cin'sede
Dumnezeu cu sântu Petru
Se luară se duseră
In mijlocul satului
La casa bogatului
Bună-i cina bogat mare?
Bună-i cina nu-i de voi
Că-i de bogați mari ca noi.

Se luară se duseră
In marginea satului
La casa săracului.
Bună-i cina sărac mare
Bună-i cina puținea
Da-ți cu toți pe lângă ea.

Luatus'o dusu-s'o
Tot pe crâncul ceriului
Pe urmuța stelelor
Pân' la ușa iadului;
Ian' veți Petre ce-i vedea,
Ved casa bogatului
In mijlocul iadului
Arde n' para focului.

Luatu-s'o dusu-s'o
Pe urmuța stelelor
Și pe crâncul ceriului
Pân' la ușa raiului —
Suî Petre, veți ce-i vedea
— Ved casa săracului
In mijlocul raiului
Și îi plină de bunătați
Pentru-că ne-ajuns la toți.

7.

In orașul Viflaim
Florile dalbe.
Veniți boieri se videm
Că astăzi ni-s'a născut
Domnul cel fără de început,
Și astăzi ni-s'a umplut
Prorocia de demult,
Că se va nasce Christos
Mesia, cap luminos,

1.

Sculați, sculați boeri mari
Florile d'albe *)
Că ve vin colindători
Noptea pe la cântători,
Și nu ve vin nici c'un rău,
Ci v'aduc pe D-șeu
Să vă mântue de rău,
Un Dumnezeu nou născut.
In scutice învăscut,
Sculați voi boeri plugari,
Că pe cer s'a arătat,
Un lucefer minunat.
Diua se întinerescă,
Omenii să se 'nfrățescă,
Cântă-n luncă păserele,
La ferestră rândunele,
Noi ve dicem să trăiți,
Intru mulți ani fericiți,
Și ca pomi se rodiți,
Și ca ei se 'mbătreniți.

Din popor Ioan Negrescu.

*) Să se repeteze după fiecare vers.

Din teciōra Maria
Din duchul sfint zemislit.
Treî crai dela răsărit
La nchinare au venit
Daruri scumpe aducând
Si cătră Christos cântând:
Culcă-te împărat ceresc
In sălaş dobitocesc
Te culcă pe fân uscat
De ingeri încungiurat,
Craii te vor lăuda
Și mărire ți-or da
Slava intru cei de sus
Și pace pân' la apus.

8.

Ađi e și prea lăudat
Lerui Domne *)

Că, ingerii fac mare sfat
Sfătuind dumnezeirea
Ca se nu-și piardă zidirea,
D-șeu dintr'un ceput
Totă lumea o a făcut
Pe Adam și pe Eva
Și lor că le-a arătat
Din pomul cari o mâncat.
La acest' casă este-o masă
Da la mesă cine șede?
Șede Domnul Dumnezeu
Cu Christos cu fiul seu.
Tot închină cu-un păhar
Și judecă pe Adam.
Măi Adame prost Adame
Slobozie 'n raiu ți-am dat
Tu din toți pomi-ai mâncat.
Numai din pomu 'nflorit
Să nu mănăci că esci oprit
Adam din graiu a grăit:
Io Domne n'aș fi mâncat
Da șeu Eva m'a 'ndemnat
Și șerpele m'o 'nșelat.
Fireai șerpe afurisit

Unde te-or găsi adormit
Să-ți fie capul sdrobot.

9.

Colo 'n sus în sus la munte
Lerui Domne*)
Sunt vre-o trei turme de oi
Cu vre-o trei păcurărei
Numa unu-i străinel
Și pe acela l-o mănăat
Să bată oile în sat
El oile le-o abătut
Lui grea lege i o făcut
Orî se-l pusce ori se-l taie.
Pe mine nu me pușcați
Făr' căpuțul mi-l luați
Și pe mine me 'ngropați
In strunguța oilor
In jocuțul meilor
Pe mine nu puneți lut
Nice lut nice pământ:
Numai dragă gluga mea
Și me 'nveliți cu ea,
Și drag fluerașul meu
Puneți-l la capul meu
Când vântul va trăgăna
Fluerul meu m'a cânta,
Câte oi mândre bălăi
Tóte m'or cânta pe văi.
Câte oi mândre cornute
Tóte m'or cânta pe munte;
Câte oi mândre săine
Tóte m'or cânta pe mine.

Culese din gura poporului
de:

Teodor A. Bogdan,

învățătoriu rom.

Cele cu *) vin repetite după fiecare care rënd.

2.

Dir ce-i delu
Dir ce-i d'albu?
Viță verde de ieder *)
Orî de oi?
Orî de boi?
Ba șeu ala, că-i de oi
Și șeu ala nu-i de boi
Da la oi cine mergea?
Mergea-un frate și c'o soră:
Sora-n frunte dinainte,
Frate-n codă dinapoi.
Dară sora-n graiu grăia:
— Haidem frate mai tare
Că ne-ajunge-un nor de ploie.
Da frate-s'o 'n graiu grăia:
— Soră, soră, draga mea
C'acela nu-i nor de ploie —
Că-s dragi pețitorii tăi
Vin la mine
Cer pe tine
Și cer mită lângă tine;

*) Să se repeteze după fiecare vers.

Cele sute
De oi șute
Cele mii de miorele.
— Cade-se frate se-mi dai
C'ai vëndut berbeci
La greci
Și cârlani
La mocani.

d. G. Todică, stud. gimn.

Vine Crăciun cel bătrân
Se le dee la boi fen,
Florile d'albe.

Află ieslea luminând,
Din pociumpi făclii ardend,
Din grădele laminele.
Cată-n florea fênului
Află un fiu nebotezat.
Il luară și-l duseră
La apa lui Iordanu
Acolo l'o botezatu
Mândru nume i'o aflatu
Isus Hristos Domnul nostru.

Din Reteag

4.

Poruncit'a, poruncit,
Poruncit Sfânta Mărie
La toți sfinții ca se vie
La botez la D-șeu
Sê boteze fiul sêu.
Da nănaș cine sê fie?
Da Iuon cu Sânt Iuon
Nănașu lui D-șeu.
Da dîn brâncă ce s'aducă?
Da o fașe de metasă
Și-un scutec de argințel
Și un păhar de aurel;
In fundu păharului
Scrisă-i florea grâului,
In torta păharului
Scrisă-i flórea sórelui.

(Din Cetea.)

5.

Sus la vița vinului
La umbra gutinului
Un' prânzesce D-șeu
Cu doi sfinți dea lui din ceriu,
Numai Petru Sân-Petru
Cu-n căluț albuț de flori
Da șeu nu-i albuț de flori
Că i albuț Dómne de sudori
— Bun prânzu Dómne la Tine!
— Se trăesci Petre cu bine!
Hai și tu Petre cu mine!
— Dómne, n'am vint se prânzesc,
C'am vint se me tânguesc,
Că mi-a tunat Iuda-n raiu
Ce-a fost bun tot a luat
Și scaunu de județ
Și păharu de botez.
— Nu te — Petre — spăimēnta,
C'oi lua băta-ntr'o mână
Și-oi trăsni și-oi fulgera,
Și Iuda s'a spăimēnta
Și tóte jos le-a lăsa!

Din Cetea.

6.

Acui is aceste curți?
Florile d'albe.
Așa înalte, minunate.
Cu hozmânt până-n pământ
Cu zebrele, sus la stele?
In zebreua cătră amedă?
Este un legân de mătasă
Dar in legân cine șede?
Da Ilēna fată d'albă.
Da de lucru ce lucreză?
Cose, cose chindesece
Guleraș tătâne-sēu
Pomișori frăține-sēu.
Tu Ilēnă fată d'albă
Cose-mi și mie o cămașă
Ți-oi da oi și Ți-oi da boi
Ți-oi da buți cu bani mărunți.
Nu-mi da oi și nu-mi da boi
Nu-mi da buți cu bani mărunți
Făr voinicul cel de-asară
Șede in pörtă răđimat
Cu per galbin reteđat
Cu cisme negre încălțat.
Sē fi gazdă sánătosă,
Se plătesci colinda noastră.

Din Sâncel.

7.

Fi vesel iubit crestine
Că etă crăciunul vine.
Mielușel nevinovat;
Christos marele 'mpērat.
Astăđi pre cel neveđut,
O fecióră l'a născut.
In orașul Vifleim
Aprópe de Erusalim.
Păstorii se bucurau,
Ingerii frumos cântau.
Filosofii se închinau.
Daruri scumpe-i aduceau.
Pre noi sē ne mântuēscă,
De greșelă strămoșescă.
Sē ne 'nvețe cu al sēu graiū
Care-i calea cătră raiu,
Ce-i binele pământesc,
Pre lângă acel ceresc.
Ađi Adam se veselesce
Și iadul se tēnguesce,
Ađi tóte se desfateză
Numai Irod se tristeză.
Veniți dar iubiți creștini,
Astăđi sē fim veseliți;
Veniți sē cântăm frumos
La nascerea lui Christos.
Și de-acum până in veciă:
Amin Dómne slavă ție.

Mulțămಿತă după colindă.

Acesta đi prea sântită
Și serbătóre mărită
Noi poftim ca sē vē fie
La mulți ani cu veselie.
Se aveți đile sărine
Sē petreceți tot in bine;
Trăind intru norocire
Și'n deplina fericire.
La mulți ani s'aveți folos
De nascerea lui Christos.

Din Hașag (Ardeal).

VASILCA.

(Ce se țice de anul nou.)

Sus sunt 'nalte mănăstiri,
Mănăstiri 'nalte zidiri,
Er în ele cine'mi șede?
Șede Maica și cu Fiul
Și îmi judecă pe Siva
De ce 'mi-e așa de grasă,
Așa grasă și frumoasă
Intrebând-o
Ispitând-o
Ce-a beut și ce-a mâncat
D'are trup așa 'ncălat? . . .

* * *

Eră Siva răspundea
Și din gură cuvânta:
— Sus la munte m'am suit,
Zer și ghindă mi-am păscut,
Jos mai jos m'am pogorit

Apă rece de am beut,
Priitore la'ngrășat,
In grădină am sărit
Cépă verde de-am păscut;
Două, trei verți am stricat,
Când . . . Români m'au simțit:
Ei au sărit cu topórele.
Ciobotarii cu 'ntinsorile,
Lăutarii cu arcușele
Țiganii cu barósele;
Mă bătură
Mă 'njunghiară
Mă pãrliră
Mă 'mpãrtiră.

* * *

Luară Români slănina
Noi Țiganii căpățina

Și frumos mi-o 'mpodobirăm
Cu cercei și cu mărgel
Ș'am adus'o la 'mnea-Voștră
Cu bani mulți s'o dăruiră
Doi, trei galbină înfloriră
C'un colac
De grâu curat
S'el avem pentru mâncat;
Sub colac vadra de vin,
C'asa-i legea din bêtrâni,
Din bêtrâni, din ómeni buni.

* * *

La mulți ani cu sănătate
Că-i mai bună decât tóte
La boeri ca Dumniavóștră
Că sunteți proptéua noștră.

Tecuciu — România. I. C. Negrescu

PLUGUȘORUL

la Sfântul Vasile (Anul nou.)

Mâne anul se noiesce
Plugușorul se pornesce
Plugul nu-i făcut de mine
Să n'aveți pică pe mine
Și-i lăsat de Dumneșeu
Se umble și bun și réu
Se umble și plugul meu.
Că și noi de-un an de țile
Așteptăm pe sânt Vasile.
Mâne anul a sosit
Se ne dați, ce-ați juruit,
La noi prețu-i hotărît:
Câte-un gălbenaș bătut;
Da nici plug nu v'a arat
Așa mândru, minunat
Că-i adus din Țărigrad:
I-am pus cormană de brad,
Plazul i l-am pus de plop.
Ca se fie cu noroc,
Și rēsteile de corn
Dela valea lui Ion,
Bârșă i-am pus-o de teiș
Ca nostru-i plug cu temeiu.
Sân Vasile de diminéță s'a sculat
Pe cei ochi negri s'a spălat
La toți sfinții s'a 'nchinat
Plosca'n mână a luat
Pela toți plugarii a dat,
Și îndată a și plecat
Cu dēnșii la arat
La dél până'n zori
Pe câmpia cu florî;
Brazdă négră a rēsturnat
Și prin brazde-a sēmănat;
Grâu de vară
Cu negară
Grâu mērunt.
Cu arnăut.
A dat Domnul s'a făcut
A trecut o sēptēmână
Cel mult o lună;
Sân Vasile a poruncit îndată
La visitiu din grajd se scotă:
Un cal graur

Voinic ca un taur,
Cu șéua de aur,
Cu frâu de margaritari
Ca la boierii cei mari;
Pe murguleț a 'ncalcat
Și la grâu a alergat,
Tare a fost înspăimântat
Că grâul s'a scuturat.
De călare s'a plecat
Și trei spice a luat
In buzunar le-a băgat
Și înapoi s'a înturnat
Pe murguleț l'a adăpat.
Când din frâu a scuturat
Și murgulețul a nechesat
Marea că s'a tulburat
Tóte corăbiile s'a înecat
Numai una a scăpat
A-lui Ierod împérat.

Dar Sân Vasile

Nici în samă n'a băgat
Ci la tērg a alergat
Ca se facă sēcerele
Mărunțele,
Cu zimții de floricele
Sē dee la nepoțele
La copiile ochesele
Ca se strângă grâu cu ele.
Și le-a pus la secerat
Pe lanul de după sat
Că grâul îi mai îndesat.
Căți erau și secera
Ca Sân Vasile nici unu nu era:
El cu drépta secera
Cu stânga snopu-l lega
Cu piciorul îl arunca
Și încă îl arunca pe clae,
Ca pe grâu se nu mai plóe;
Când din gură a șuerat
Noué epe au alergat
Cu copitele
Cât pitele
Pe unde călca
Scăpăra

Pe unde atingea
Frigea
Paie cu picioarele împingea
Și grâul curat rēmânea.
Apoi la móră îl ducea
Și grâul îl măcina
Și dintr'însul ei făcea
Șapte pite potrivite
Tocmai bine nimerite
Pentru plugarii voinici
Le dedea tocmai câte cinci,
Er noué îndoit
Ca se avem pentru plugărit.
Noi boeri! am mai ura
Că mai scim câte ceva
Dar ni-i că vom însera
Și nu sîntem de colea
Ci sîntem dela Turtură
De unde brânza ustură,
Și mai sîntem dela Calica
Unde-i mamăliga cât nuca
Și-o păzesc 12 cu măciuca
Să n'apuce nici furnica.
Sē scurtez din cuvēnt
Dați-ne ce-ați juruit:
Câte-un gălbenaș bătut
Și un găvănoșel cu unt;
Sē ungem boii la gât
C'avem 3 deluri de suit
Și trei văi de coborit;
Sē ne mai dați 3 vedre de vin
Sē fie cheful de plin.
Eu la anul de-oiu trăi
Sē sciți bine că-oi veni
Și vē voiu hiritisi.
Eră dacă voiu muri
La anul n'oi mai veni;
Atunci sē puneți câte-un ban
Sē-mi faceți un cotoman
Sē nu ne 'ngrope cu suman.

Cules din popor de

Joan Negrescu
din România.

FRANCISC IOSIF I.

Maiestatea Sa Francisc Iosif I. Impărat al Austriei, Rege apostolic al Ungariei, etc. etc. s'a născut în 6 August 1830, și s'a supt pe tron în 20 Novembre 1848, și-a sêrbat în 2 Decemvrie 1898 împlinirea de 50 de ani, de când a luat în mână gloriosul sceptru al domniei sale prestepoporele supuse înaltei Case domnitoare de Habsburg și Lotharingia. Românii supuși gloriosului sceptru al Maiestății Sale, dimpreună cu celelalte popore fidele, serbară iubileul de 50 de ani al suirei Sale pe tron cu fiască bucurie, rugând pe Impăratul cerurilor sê-i mai dăruescă ani mulți spre fericirea poporelor sale.

Elegiă.

Pe drumul care curmă colina cu arini
 Adese veld că-ți luneci albaștri ochi senini
 Și cauți par'că ceva în zarea depărtată . . .
 Iubit'ol de ți-ai scurge privirea totă, tătă,
 Năluca ce resfrânge o șoptă 'n peptul têu
 E nestatornicia părerilor de rêu,
 Ce nu se-n törn' odată cu gândul înapoi,
 Că n'a fost legătură de inimi între voi!
 Iubit'o! . . . lasă drumul ce fuge prin arini;
 Când mișună în lume atâta ochi streini
 Cu-acelaș foc și farmec rotindu-se 'mprejur,
 Și când în fiecare: pe clipă nasce-n fur
 Mai hameș ca iubirea ce-o porți în partea stângă
 Nu-l va pătrunde dorul de dorul têu se plângă!
 Au nu cunoscî teatrul cu chipurile lui:
 Când spune Cleopatra că-n lume altul nui
 De care se samine speranța ei — și móre . . .
 Și n'ai vedut mulțimea cum tremură-n furóre
 De-atâta denotare și drag? . . . ér Cleopatra
 Sumetă ca o moimă din insula Sumatra
 Alérgă după bină și ese afară-n larg
 Și-n urma ei mulțimea s aruncă la catarg
 Și care pe'ntrecute încercă s'o alinte? . . .
 . . . Atâta-i dór' c'aice nici ea nici ei n'au minte! . . .
 Ér tu, c'a fost odată sê-l legi de-al têu noroc,
 Te scalđi în fericirea sârutului cu foc
 Ce pururea te arde, și alergî în calea lui,
 Și dorului sêlbatic albaștrii ochi ți-î pui
 De a trage pe colina cu drumul prin arini:
 Sermană! nu mai vine, perdutu s'a-n streini
 Și n'o se-l mai îngâne iubirea ta adâncă:
 Risipitori de farmec doi ochi mai află încă!

Poeni.

P. Conda.

Bibliografii.

„Revista Economică“. Aflăm, că delegațiunea de 5, esmisă de conferința directorilor de bancă a decis, ca cu începere dela anul nou 1899, sê se înființeze un organ publicistic intitulat „Revista Economică“, organ pentru societăți financiare și comerciale“. Direcțiunea acestei reviste a fost încredințată secretarului delegațiunii, Dlui Dr. Corneliu Diaconovich. Revista se va publica în fascicole lunare, formatul „Transilvaniei“, în estensiune de 40 pag. de fie care număr, și va cuprinde articole de politică financiară, studii de administrație și de manipulația tehnică financiară, se va ocupa cu chestiuni comerciale, agronomice și industriale, cu mersul lucrării institutelor noastre financiare și comerciale, cu învățământul și literatura noastră economică, și va da o deosebită atențiune și legislațiunii și jurisdicțiunii de interes economic; în fine va publica cursurile de bursă, sortările, anunțurile societăților noastre economice, etc. Astfel „Revista Economică“ va fi chemată a suplini o lacună mare în viața noastră economică, și va avé sê fie un călăuz și sfetnic atât al instituțiilor noastre economice, cât și preste tot al cercurilor ce se ocupă cu diferitele ramuri ale economiei. „Revista Economică“ s'a pus pe basa principiului cu totul nou în literatura noastră publicistică, că va remunera tôte articolele ce le va publica, și astfel va putea conta la concursul unui cerc întins de puteri competente. Prețul de prenumerare s'a stabilit în suma de fl. 5.— pe an. Numărul de probă va apărea cu finea anului curent.

Calendar portativ pentru anul 1899, compus de editorul acestei Reviste, domnul Ioan Baciú. Este un calendar cu totul nou și unic în felul sêa, cuprinđind: I. Partea calendaristică: 1. Cronologia anului 1899, 2. semnele chronologice, 3. sêrbători și alte țiile schimbătore, 4. Regentul anului 1899, 5. întunecimi, 6. cele patru anutimpuri, 7. cãlendariul iulian și gregorian, 8. genealogia domnitorilor: a) din Europa, b) din Asia, c) din Africa, d) din America, e) din Australia, 9. têtgurile din Ardél, Bănat și țera ung., 10. têtgurile din Bucovina. II. Biblioteca: 11. catalogul cărților din literatura agr. rom., 12. registrul cărților împrumutate. III. Termine: 13. Tabela de observațiune a terminelor pe anul 1899, 14. tabela venitelor și speselor cu termin fix, 15. jurnalul de cassă preste percepțiuni și erogățiuni. V. Buletinul meteorologic: 16. đtar preste cursul timpului și lucrărilor sêvêșite în fiecare ți. VI. Registrul servitorilor. VII. Timbre, postă, telegraf: Timbre: 18. Competința de timbre, 19. scala timbrelor, 20. estras din tarifa de tacse și timbre, 21. competința calculată în procente. Telegraf: tarifa pentru telegrame în Austro-Ungaria, 23. tarifa pentru telegrame în Bosnia, Erțegovina și Germania, 24. tarifa pentru telegrame în România, 25. tarifa pentru telegrame în Serbia, 26. tarifa pentru telegrame în Rusia, 27. tarifa pentru telegrame în Bulgaria. Posta: 28. 1) Tarifa pentru epistole, cărți post., mustre de mărfuri, imprimare și hârții de comerț, tacse de recomandare, retour recipise și mandate postale pentru Ungaria, Austria, Bosnia și Erțegovina, Pașalicul (Novibazar), Germania, Serbia, România, Comunicațiunea limitr., Montenegro și pentru tôte celelalte țeri străine, 29. 2) tacse pentru pachete, 30. 3) Portotarifa de greutate. VIII. Diverse: 31. Cât putem lucra într'o ți cu jugul și cu mâna, 32. cât se sêmănă pe un hectar? 33. tabela despre mașinele agricole mai însêmbrate, 34. greutatea de mijloc a bucatelor (sêmênăturilor), 35. Din care material cât vinars se estrage, 36. cât timp portă animalele agricole? 37. tabela pentru computatul timpului, 38. tabela de interese, 39. conspectul lucrătorilor, 40. Statutele înșotirei agricole. IX. Colecțiune de poesii și X. Inserțiuni. Din cuprinsul vast se vede că este de fôrte mare trebuința sê-l aibă omul tot cu sine. Apoi fiind și legat frumos e un bun notiț pe întreg anul. Prețul unui esemplar e 3 coróne, trimis prin postă recomandat cu 15 cr. mai mult. De vênđare la autorul și editorul lui dl Ioan Baciú în Șoimuș p. u. Nagy-Sajó.

Sărbătorile la Români. Studiu etnografic de *Sim. Fl. Marian*, membru al Academiei române, prof. la gimnaziul gr. ort. din Suceava. Din acest studiu etnografic a apărut în editura Academiei române din București vol. I. Cârneligile. E un studiu vast, se estinde pe 290 pag. Despre valoarea acestui op se vor convinge on. cetitori din cuprinsul ce-l alăturăm: *Prefața.*

Sfântul Vasile sau Anul nou. I. Séra sfântului Vasile. II. Colindatul. III. Plugușorul. IV. Vasilca. V. Vergelul. VI. Călindariul. VII. Vrăjii și farmece. VIII. Anul nou. IX. Sămănatul. X. Sorcova.

Boboteza. I. Ajunul Bobotezei. II. Botezul. III. Farmec de vrăji. V. Iordanul. VI. Ardésca.

Ioan Botezătorul. I. Ioan Botezătorul. II. Iordănitarii.

Sân-Petru de ernală. I. Anastasiile. II. Sân-Petru de ernală. III. Cercovii de ernală.

Intimpinarea Domnului. I. Sfântul Trifon. II. Intimpinarea Domnului. III. Diua ursului. IV. Martinii de ernală. V. Filipii de ernală.

Joia nepomenită. Lăsatul Săcului. I. Sămbăta părinților. II. Moșii de ernală. III. Lăsatul săcului. IV. Refenelele. V. Alimorii. VI. Postul negru. VII. Baterea alviței. VIII. Cucii. IX. Legarea granelor. X. Bobii.

Materialul acest bogat l'a adunat dl autor de prin toate părțile locuite de Români, cu ajutorul colaboratorilor din toate părțile, scoțând și din foile noastre tot ce a putut afla și folosind și manuscrisul despre credințele și datinele populare depusla Academia română de Ioan Pop Reteganul.

Cronica anului 1848. Domnul Dr. E. Dăianu a avut fericita idee de a aduna și ordina notițele istorice și culturale de acum cincideci de ani, adecă datele relative la întâmplările din anul cel memorabil 1848. Până acum au apărut 2 broșure, care cuprind datele din 1 Martie n. 1848 până în 30 Septembrie a. a. În adevăr o idee mai fericită rar poate veni cuiva, decât ceea a dlui Dr. E. Dăianu cu adunarea și ordinară acestei cronice. Că, cei ce au luat parte la mișcămintele acelu an memorial, încet pe încetul s'au dus de ceea parte, „de unde nu mai este reîntorcere“; puținii ce mai sunt, ca mâne n'or mai fi. Er noi cei rămași vom trebui se ne mulțămim cu ceea ce vom ceti scris de strein, de nu vom avea a noastre opuri relative. Că se remănem indiferenți de ceea ce a fost, nici poveste! Că, de nu vom sci ce a fost, nu putem sci ce *poate se fie*, deorece drept are Eminescu:

Inceputul și sfârșitul sunt a filei două fețe,
Vede-n capăt inceputul, cel ce vrea ca să-l învețe.

Și noi Români, ca toți omenii din lume, voim cu ori ce preț se scim *ce ne aduce ziua de mâne*, și aceea o putem sci aproape cert, dacă vom sci *ce ne a lăsat ziua de ieri*. Drept aceea mai binevenită și la mai bun timp nu putea se fie nimic, ca acesta cronică a dlui Dr. E. Dăianu. Deci nu dubităm un moment, că cărturaril nostri vor procura-o și ceti-o și vor esplica și copiilor lor ce-i scris în ea, ca și ei se cunoscă stările lucrurilor din acel timp.

Ambele broșure costă 1 fl. 50 cr., și se pot procura dela redacțiunea „Tribunei“ din Sibiu.

„Anunț literar.“ Repășind cu finea an. c. dela redactarea Revistei Ilustrate, prind a-mi publica scrierile proprii în broșure lunare de câte 3 côle. Broșura I. (de probă) e și tipărită și conține bucățile: „Biserica pocăinții“, „Blândocul“ și „O inimă nobilă“. Cine vrea să o aibă, fie bun a asigna subscrisului 40 cr. (1 franc) și cu întorcerea poștei o va primi. Convenindu-i apoi va abona și broșurele următoare, cari vor fi tot atât de mari, ca și broș. I. a căror preț însă va varia, după nrul abonaților; cu cât vor fi mai mulți abonați, cu atât va fi mai mic prețul de abonament. Așa **decă vor fi 250 abonați**, atunci prețul unei broșuri va fi 32 cr.

„	„	„	300	„	„	„	„	„	„	28	„
„	„	„	350	„	„	„	„	„	„	23	„
„	„	„	400	„	„	„	„	„	„	20	„
„	„	„	450	„	„	„	„	„	„	18	„
„	„	„	500	„	„	„	„	„	„	15	„

Și cum s'a dis, broșurile rămân tot atât de mari, de 3 côle și învăltoare. Este decă în interesul On. Public ca se vedă se încurgă. cât mai multe abonaminte, că cu atât va fi mai mic prețul broșurilor și cu atât vor putea a și-le procură mai mulți. Nu rev-

nesc la câștiguri materiale, de și avut nu me pot numi, dar' nici nu pôte nime pretinde ca se pun dela mine spesele tipăririi și a spedărei lor.

Cine vrea, pôte se aboneze de-odată întreg vol. I. al scrierilor mele (va fi 10—12 broș.) și va costă 3 fl. seu 8 franci); dar mai bine se solvescă numai câte o broșură, că atunci eu nu sunt dator publicului și publicul mie.

Ca să se scie că de sigur pun prețul broșurilor următoare stricte după formula mai sus arătată, voiu publică în broșura a doua numele tuturor abonaților. Deci: abonați cât de mulți broș. I. cu 40 cr. că cele următoare pot fi și numai câte cu 15 cr., după cât va fi adecă numărul abonaților.

Prețul abonamentului este de a se trimite la stimătorul

Ion Pop Reteganul
în Retteg, (Transilvania.)

Diverse.

Necrolog. *Petru Vertic* preot român gr.-cat. a comunei Mocod, a reposat la 28 Novembre a. c. în vârsta de 54 ani, și 27 ani a preoției sale.

Primum spre publicare și publicăm cu bucurie următorea epistolă deschisă către publicul nostru cetitor, venită nouă dela **Comerciantul** societate comercială pe acții în Bistriță.

După stăruințe neobosite în lupta cu greutățile începutului astăzi ne aflăm în plăcuta poziție a puté vesti on. public din loc și din jur, că prăvălia noastră este asortată bogat, conform recerintelor moderne, cu tot soiul de articlii indispensabili pentru fiecare familie de ori-ce condiție și este provădută cu un personal capabil a corespunde tuturor așteptărilor.

După-ce ne aflăm în sezonul, când on. public are mai mare trebuință de articlii aflători în prăvălia noastră, învităm pre toți din oraș și dela sate a-și face cumpărăturile la noi, dându-le din parte-ne cea mai deplină asigurare, că și numai o probă de cumpărare dela noi le va fi de ajuns spre a se convinge, că în prăvălia noastră — conform scopului înființării — se capătă marfa cea mai bună, cu prețuri forte moderate prelângă un serviciu neîntrecut de prompt.

Spre orientarea on. public în prăvălia noastră se pôte căpăta în ori-ce timp și în ori-ce cuant: Făină de tot soiul, drojdii, tărițe, urez, gris, păsat. Cafea, franc (cafea), zăhar, bonbone. Piperiu, paprică, cimete, cuișore, șafran. Pesci proșteți, heringii, ruși, sardine, fusari (Aalfisch). Tea, rum, cognac, rachiu și tot felii de liqueruri. Slănină, brânză, șoncă, cărnaț etc. Vinuri naturale, medicinale, bere în sticlă. Ape acre: Hebe, apă de Borszék, Gieshübler. Făclii: luminii de stearin, luminii de sêu, petroleu. Săpun de spălat, de toaletă și praf de săpun, sodă de spălat. Aprinđiore de tot soiul, hârtie de țigaretete, șpițuri de țigaretete și țigări, țevi de pipă. Unsore pentru ciobote și păpuți, vaxuri, vapsele de lână în totă colorea, vitriol verde, vitriol albastru, indigo, albestrelă pentru var și haine.

Tot felii de recuisite de scris și hârtie; precum și mai mulți articlii principali în branșa ferăriei. Decorațiuni pentru pomul de Crăciun. Cu un cuvânt putem servi cu tot felii de articlii, de cari are trebuință on. nostru public nu numai în fiecare di, ci și la ocașiuni mai rari, precum: nunți, botezuri, pomene etc.

Rugându-ne de binevoitoriul sucurs semnăm

cu deosebită stimă

„COMERCIANȚUL“
societate comercială pe acții.

Telefonul redacțiunei.

Iss. Au sosit și s'au transpus dlui I. Baciū, ca redactor a „Revistei Ilustrate pe venitor.

Maria de Câmpia. Câte nu s'au putut publica în anul acesta, vor veni la rând în anul viitor. S'au concređut noului redactor.

D. D. Poppa. — Iași. Descăntecele sosite prea târziu pentru anul acesta, le vine însă rândul de sigur în primii nrî din anul viitor. Cele promise — vor fi bine venite. De sine înțeles: se vor adresă noului redactor. Mulțămitele noastre!

Cuprinsul broșurei XII. „Publicului cetitor.“ pag. 221. — „Dr. Aurel Mureșianu“ (cu ilustr.), pag. 222—223. — „Consolare“, poezie pag. 223. — „Arachne“, pag. 223—224. — „In nopțe și ghiață; Scurtă aprețiere a călătoriei lui Frithjof Nansen et consorti“, pag. 224—229. — „Rendez-vous“, (poezie), pag. 229. — „Ce se credem despre uriași“, pag. 229—230. — „Băiața de Țigan“ (poezie cu ilustr.), pag. 230—231. — „Colinde“, pag. 232—238. — „Valea Șieului“, ilustr., pag. 235. — „Francisc Iosif I.“ (cu ilustr.), pag. 239. — „Elegiă“ (poezie) pag. 239. — „Bibliografii“ și „Diverse“, pag. 239—240. — „Telefonul redacțiunei“ pag. 240.

Cuprinsul anului întreg al „REVISTEI ILUSTRATE” pre anul 1898.

Poesii.		Pag.	Schite topografice și biografice.		Pag.
Alexandri, V.	Legenda sfințirii bisericii dela curtea de Argeș	5	Reteganul, I. P.	Progresul Românilor din Bistrița (cu 2 ilustr.)	2
	Balada Peleşului	132		Biserica curții de Argeș	4
Alvescu,	Norii nopții	164		Visarion Roman și institutul Albina (cu 2 ilustr.)	7
	In farmecul nopții	164		Gimnasiul din Năseud (cu ilustr.)	14
	Stăruința	166		Andrei Mureșianu (cu 2 ilustr.)	22
	Poveste tristă	167		Parteniu Cosma (cu ilustr.)	27
	Amintirea	172		Avram Jancu (cu ilustr.)	32
	In asfințit	176		Gazeta Transilvaniei și Jacob Mureșianu (cu ilustr.)	42
	Sfat	184		Blașiul (cu 8 ilustr.)	53
	Omnia vana	188		George Barițiu (cu ilustr.)	84
	In natură	195		Asociațiunea pentru lit. română (cu 6 ilustr.)	89
	Crăsmărița teiului	209		Ceva despre Bucovina	122
	Despararea	218		Dr. Silvestru Morariu-Andrievicu (cu ilustr.)	125
	Răceala	218		Mănăstirea dela Sinaia (cu ilustr.)	131
	Cântecul călătorului	218		Moș Herlea (cu ilustr.)	134
	Consolare	223		Micul ciobănuț (cu ilustr.)	137
	Rendez-vous	229		Metropolitul Alexandru Șuluțiu (cu ilustr.)	142
Admirescu, R. G.	Sahara	69		Biserica s. Unire a tuturor Românilor (cu ilustr.)	155
Bota, Enea Pop	Și stelelor	167		Constantin Morariu Andrievicu (cu ilustr.)	162
Cair, George Gr.	Balada ochilor	201		Casa lui Avram Jancu (cu ilustr.)	175
Convorbiri literare	Scrisoare către un bătrân	39		Josif Sterca Șuluțiu de Cărpiniș (cu ilustr.)	182
Conda P.,	Elegiă	239		George Cătană (cu ilustr.)	187
Cosma, Xenofon	Libertate	15		† Imperătesa-Regină Elisabeta (cu ilustr.)	191
Coșbuc, George	Stefan vodă	2		† Episcopul și metropolitul Miron Romanul	202
	Non omnis moriar	92		Dr. Aurel Murășianu (cu ilustr.)	222
	Doina	18	P., G.	Maiestatea Sa Francisc Iosif I. (cu ilustr.)	239
	Rota morii	207		Simion Bărnaț	82
Emilian,	Iubirea mea	21	Un bun cunoscut	Aron Boca Velchereanu	168
	Miseria	38			
	Rugăciune către Isus Christos	81			
Ernest, Maria	Băiata de țigan	230			
Lilian,	Strigoii	131			
Negrescu, Ioan	Blăstēmul șerpelui	121			
	Credința și pietate	196			
Octavian,	Nu-i fericire pe pământ	107			
Oltean, Teodor	Blăstēm	74			
	Scrisoare d-nei L.	110			
	La E.	190			
Pop, Antoniu	Dute dor	61			
	Abdicere	163			
	Nu-mi mai vorbi	163			
Simu, George	Cine? (Problemă)	124			
	Pe veci pierdută	136			
	Tot la vale	141			
	Dreptate și libertate	152			
	Inceput de veră	133			
Smara,	Iubesc	68			
Stancă, Josif	Seminariului	155			
	Vorbă vechiă	192			
Th., V.	Exilatul	108			
Toli,	Junele ce nu iubesc	215			
Ungurean, Adrian	Stelele	41			
Vergolicef, I. C.	Un bob de rouă	181			
Voronca, Elena	Nu-mi huiți la cap	161			

Legende, tradiții, povești, romane, schițe.		
A.,	Singur	171
Albă-Iuliană,	Planuri nimicite	111
	Dolores	186
	Diua morților (trad.)	204
	Blăstēmul	214
Bran, Iulia	Nimfa de apă	102
	Ceapsă și ochelari	172
Bogdan, T. A.	(3) Descăntece	213
Bota, Enea Pop	Partea popoarelor după tradiția bulgară	69
	Plângerea și mângâierea Evei	87
	Lorenzo Sampiera (trad.)	128
Bugnariu, Iuliu	Anii vieții	211
Lavinia,	Roza din Alhambra (trad.)	62
	Alegerea de măciucaș	98
Ludișor, Oct. dela	Ludișorul	45
	Gavriil Pușcașul	150
	Branca	198
	(3) Descăntece	213
Lungu-Puhallo, E.	El și Ea	100
Marian, S. Fl.	Grânjoșa	61
	Conochifterița	135
Moșul,	Doina plângătoare	97
Negrescu, I.	Ursitările pădurii fermecate	195
	Dumnezeu și dracul	198

		Pag.
Negrescu, I.	Diua numelui	208
	(folk.) Răspuns la întrebările dlui George Zăria	210
Newton	Impresiune	108
Nițu,	Madame Josselin (trad.)	166
Opriș, Dr. P.	Geniul școlii	66
Porumbița.	Disiluzionare și după moarte	44
	Logodna	205
Popp, Antoniu	Busuiocul și Bozul	176
Poppa, D. D.	(6) Descânțete	112
Reteganul, I. P.	Legenda Beneșului	9
	Dămine cine a greșit?	10
	Todorica	16
	Folosul bancelor de bani	29
	Detunata	35
	Influința moșului (trad.)	46
	Strigarea preste sat (datină vechiă)	70
	Bricelatul sau alegerea de crai noi în țară	72
	Cum se fac descânțetele?	75
	Descânțete de figură, de uimă, de fapt, de vermi.	76
	Originea lui Ioan Huniade	95
	Petrea Iovului	103
	Descânțec de sore	178
	Din copilărie	189
	Musicantul cel sărac și colegul lui (trad.)	196
	Triumful științei (trad.)	217
	Arachne (trad.)	223
S., I.	Craiu isvorului	70
	Trei stanuri	109
Tufescu, A.	Descânțec de deochiat	177
	Descânțec de aplecate	178
	Meteorologie populară	138
Velcean, Iosif	Din pășniile mătușei	170

Studii literare și filosofice.

Florian,	Arta economiei vieții omenești	83
Pop, Ioan Nițu	Bicicleta	158
	Bicicleta din punct de vedere igienic	165
	În nopți și ghiață	224
Rudow, W.	Câteva dovezi pentru unitatea culturală a Românilor	75
Simon, S. P.	Cântecul Nibelungilor	24
Șuluțiu, I. S.	Pe cine se-ți alegi de nevastă?	183

Pag.

Din societate.

X.	Adunarea din Beiuș a Asociațiunii	193
P. P.	Biserica și preoți din America	88

Hygienă.

Elefterescu, Dr.	Câteva cuvinte despre igiena femeii însărcinate	67
	Câteva cuvinte despre îngrijirea ce trebuie dată lăuzei	152
	Despre alăptarea noilor născuți	152
T. Dr.	Argintul viu	38
	Despre gemeni	164

Poesii populare.

Bodnariu, N.		178, 199
Bogdan, T. A.		216
Cătană, George		199
Câmpia, Maria din		77, 119
Colinde		232
Oltean, Teodor		139
Stanca, I.		179
Baciu, I.	Pro domo	114

Țerani noștri.

La pag. 17 (2 ilustr.) la pag. 18 (1 ilustr.) la pag. 36 (1 ilustr.) la pag. 37 (3 ilustr.) la pag. 40 (1 il.) la pag. 77 (3 ilustr.) la pag. 119 (2 ilustr.) la pag. 137 (2 ilustr.) la pag. 139 (2 ilustr.) la pag. 160 (1 ilustr.) la pag. 177 (1 ilustr.) la pag. 179 (3 ilustr.) la pag. 197 (1 il.) la pag. 199 (1 ilustr.) la pag. 210 (1 ilustr.) la pag. 216 (1 il.)

Bibliografii.

Pag. 20, 78, 79, 120, 139, 160, 180, 200, 219, 220 239

Diverse.

Pag. 80, 120, 138, 140, 160, 180, 200, 220, 240.

Din spiritul altora.

Pag. 10, 78, 211.

Telefonul redacțiunii.

Pag. 20, 40, 80, 120, 140, 160, 188, 200, 220 240.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU